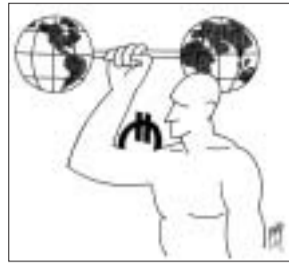

Cifra ediției

434

Reprezintă numărul total de Programe Operaționale prezentate spre aprobare Comisiei Europene de către statele membre

Euro-mituri

Este adevărat că fondurile structurale sunt cele care continuă fondurile de preaderare? Dar că banii necheltuiți se întorc la Bruxelles? Ce este adevărat și ce este doar un euro-mit, aflați din pagina 12.

Anul 2 • Nr. 3

12 pagini

1 - 14 octombrie
2007

Tiraj:

80.000 exemplare

Publicație bilunară editată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor

Se distribuie gratuit

euROpeanul

Fondurile europene pe înțelesul tău

BLOC NOTES

Proiecte de 400 de milioane de euro în 2007

Programul Operațional Regional și lansarea tuturor cererilor deschise de proiecte până la sfârșitul anului reprezintă principala prioritate a Ministrului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, potrivit ministrului de resort, László Borbély. Acesta a precizat că pentru anul 2007 se prognozează contractarea unor proiecte în valoare de 400 milioane euro. Până acum, a fost lansată oficial Axa Prioritară 2. Axa Prioritară 1, ce vizează sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor, va fi discutată în data de 30 octombrie, la ședința Comitetului de Monitorizare POR.

Pregătiri pentru proiecte România-Ungaria

Grupul de Lucru pe proiecte cu impact strategic din cadrul Programului Operațional de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria s-a reunit pe 19-20 septembrie, la Băile Felix. Cu această ocazie a fost identificat un portofoliu larg de proiecte ce pot fi depuse spre finanțare în cadrul POCT HU-RO. La ședința de Guvern Comună Româno-Ungară, aceste proiecte vor sta la baza procedurilor prin care vor fi alocate, de la bugetele naționale, fonduri pentru sporirea capacității de absorbție. Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria - România 2007-2013 are un buget total de 275,2 milioane de euro.

CE pregătește schimbări majore privind agricultura

Comisarul european pentru agricultură, Mariann Fischer Boel, va anunța la 20 noiembrie o serie de planuri de reformă majoră a sectorului agricol, spre care se îndreaptă, la ora actuală, 40% din bugetul Uniunii Europene. Planurile vizează reducerea sprijinului comunitar pentru fermieri și sporirea asistenței pentru dezvoltare rurală. Proiectul sugerează că, din 2013, când se va încheia actuala perioadă bugetară a UE, 13% din fondurile Uniunii pentru agricultură nu vor mai fi alocate sub formă de ajutoare pentru fermieri și producție, ci pentru activități de dezvoltare a zonelor rurale.

Fânețe și pășuni de 800.000 de euro

Sătenii primesc subvenții europene pentru a-și păstra ocupațiile tradiționale

Comuna Saschiz din județul Mureș s-a dovedit, de curând, a fi un loc propice pentru atragerea banilor europeni, nu doar o amintire a vieții duse odinioară de sașii din Transilvania. Biodiversitatea ridicată a zonei i-a ajutat pe fermierii din partea locului să atragă fonduri prin Măsura Sapard 3.3, prima măsură de agro-mediu din România.

Camelia Moga

Banii puțini existenți în mediul rural, abandonarea fânețelor – principala sursă de venituri pentru mulți fermieri – și agricultura intensivă constituie tot atâtea amenințări reale pentru biodiversitatea zonelor rurale săsești din Transilvania. Dar unicitatea pădurilor, a florei și faunei din regiune, unde viețuiesc, încă, mul-

te specii de animale sălbatice dispărute în mare parte din restul Europei, a atras atenția multor specialiști comunitari, dornici să conserve specificul locului, neatins de industrializare. Deși oamenii nu au acces la informații și mulți dintre ei nu au văzut vreodată un computer, primarul din Saschiz și Fundația locală Adept i-au ajutat anul trecut să demareze, în premieră pentru România, un proiect specific pentru fânețe și pășuni în cadrul Măsurii SAPARD 3.3. Este vorba despre prima măsură de agro-mediu din România, prin care fermierii erau ajutați cu bani europeni pentru a păstra managementul tradițional al pajștilor, pășunilor și fânețelor, în puținele locuri unde mai există. Pentru locuitorii din Saschiz, este o bună ocazie de a folosi această imagine, de pronunțată biodiversitate, în promovarea

agroturismului și a produselor tradiționale, creându-se astfel o nouă sursă de venit pentru micii producători din zonă, a căror singură alternativă în căutarea unui venit decent ar fi rămas, altfel, doar munca în străinătate. Acest lucru ar fi însemnat rătăcirea unei șanse unice, mai ales acum, când tot mai mulți străini sunt interesați de România și, în mod particular, de Transilvania, spune englezul Nat Page, unul dintre fondatorii Adept și fermier, la rândul său, în Anglia. Măsura 3.3 presupune o finanțare de 95 euro pe hectar într-un an, fără fonduri locale de pornire. Potrivit primarului din Saschiz, Ovidiu Șoaită, pentru următorii cinci ani au obținut deja o finanțare de 800.000 euro, iar primii bani vor ajunge la fermierii cel târziu în noiembrie.

Pagina 9: Premieră săsească: proiect SAPARD pe biodiversitate

Noutăți pentru micro-firme

Microîntreprinderile dornice să primească o „felie” din fondurile europene pot afla în ce condiții vor avea acces la ele.

pagina 4

De unde vin banii pentru turism

euROpeanul ia la bani mărunți strategia de dezvoltare domeniului turismului: care sunt sursele de finanțare și pentru ce perioadă.

pagina 7

Educație pentru profesori, cu finanțare UE

Și cadrele didactice au ce învăța. Inițiativele care presupun schimb de experiență între profesori din diferite țări primesc fonduri europene.

pagina 8

Intră în dialog cu redacția euROpeanul

Întreabă tot ce te preocupă despre fondurile europene, și experții cu care colaborăm îți vor răspunde.

pagina 11

Radu Ghețea:

„Este nevoie de voința de a face ceva și de spirit întreprinzător”

Radu Ghețea, președintele Casei de Economii și Consemnațiuni și al Asociației Române a Băncilor, explică, pentru euROpeanul, ce pași trebuie să parcurgă cei interesați să obțină credite bancare pentru cofinanțarea proiectelor.

Din experiența fondurilor de preaderare, atât autoritățile, cât și beneficiarii proiectelor finanțate din fondurile europene au dobândit experiență în elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor, experiență dublată deseori de instruire în managementul

proiectelor. De asemenea, atât autoritățile, cât și beneficiarii finanțării din fondurile europene au constatat că nu toate ramurile sunt competitive în ansamblul european, astfel că ar trebui pus accent pe ramurile și domeniile care se vor dezvolta în viitor, pentru a asigura o creștere economică competitivă pe piața internă a Uniunii Europene.

(continuare în pagina 11)

Adaptarea statelor membre la învățământul continuu

Învățământul continuu reprezintă un element-cheie al strategiei de dezvoltare pe termen lung a UE. Cifrele reprezintă procentele din populația de 25-64 de ani din țările membre UE, care a urmat o formă de instruire în ultimele patru săptămâni dinaintea sondajului. (Sursa: Eurostat)

	2004	2005	2006
EU 15	10,7%	11,2%	11,1%
Bulgaria	1,3%	1,3%	1,3%
România	1,4%	1,6%	1,3%
Republica Cehă	5,8%	5,6%	5,6%
Ungaria	4,0%	3,9%	3,8%
Danemarca	25,6%	27,4%	29,2%
Marea Britanie	29,4%	27,5%	26,6%
Germania	7,4%	7,7%	7,5%

Costin Ionescu

Povești cu „așa da” și „așa nu”

„Exemple de bună practică”. De câte ori ați trecut cu ochii peste această expresie? De câte ori ați zis, când ați auzit-o: „hai, măi, mă lași?”. Dacă nu vi s-a întâmplat dumneavoastră, testați pe pielea celor din jur ce reacție au când aud aceste cuvinte. Limbajul pe alocuri foarte birocratic și sucit al tematicii legate de fondurile structurale produce, adesea, un sentiment de respingere în rândul întreprinzătorilor și administratorilor care își pun problema să apeleze la bani europeni pentru a-și pune în practică ideile. Dincolo de cei rodați într-ale PHARE și SAPARD, dincolo de inițiativa din instituțiile publice, în rândul publicului larg, simpla pomenire a unor așa-zise „cuvinte din dicționar” produce o ofuscarea adesea neîndreptățită. După cum am avut, recent, ocazia să-mi dau seama, în această categorie intră chiar și vorbe aflate la temelia economiei și relațiilor europene – inclusiv expresia pe care unii specialiști o cred deja o banală mostră de limbaj de lemn, cea a „exemplor de bună practică”, exemple folosite intens în domeniul fondurilor europene.

„Exemplul de bună practică” nu face decât să sintetizeze, într-un limbaj mai puțin comun, o treabă foarte simplă: el este o poveste. Ca atare, el este unul dintre cele mai simple și accesibile moduri de a face să circule informația europeană – fie că este vorba despre fonduri structurale, fie despre cadrul economic general în care aceste fonduri sunt atribuite.

Instituțiile Uniunii Europene au început, de ceva timp, să se aștearnă la astfel de povești, în tentativa de a-și transmite mesajul pe înțelesul cetățenilor și de a se lepăda, astfel, de imaginea de leagăn al unei birocrății din care nimeni nu poate înțelege nimic. De aici, și refuzul multora de a-și „pierde vremea” ascultând cum a învins cutare în lupta pentru una-alta – fenomen cu atât mai răspândit în România cu cât aici, spre deosebire de vechile state membre, oamenilor li s-a acrit de povești „de la centru”. Partea bună este că aceste exemple de bună practică nu sunt ale uneia sau alteia dintre instituțiile UE. Ele aparțin oamenilor, companiilor, ONG-urilor. Într-o tabără de copii, învățătorul care spune, seara, povești nu este proprietarul acestora: poveștile aparțin taberei – atât celui care le spune, cât și celor care ascultă și le transmit mai departe.

Unui copil, o poveste îi spune ce e bine și ce e rău; îi încurajează creativitatea; îi întărește senzația de apartenență la o comunitate, făcându-l să transmită, la rândul său, mai departe ce a învățat. Unui pretendent la fonduri europene – cu atât mai mult în România, unde experiența în domeniu este minimă, încă – exemple de bună practică îi spun cum e bine sau nu să facă un proiect; îi declanșează spiritul inovativ și îi întăresc capacitatea de adaptare; iar când totul iese cum trebuie, îi arată că e bine să se mândrească cu ce a izbutit să facă, să explice și altora cum a reușit.

Pe internet pot fi găsite sute de exemple de bună practică în folosirea fondurilor europene. Se înmulțesc, totodată, evenimentele în care cei care pot oferi asemenea exemple sunt aduși laolaltă, pentru a-și spune povestea. La sfârșitul lunii noiembrie, la Bruxelles, va fi organizată în acest sens o conferință de amploare. Scopurile declarate ale unor astfel de evenimente: rețelizarea, încurajarea inovației, diseminarea informației. Mai pe românește: mai afli una-alta, mai prinzi o idee, apoi te întorci acasă, pui totul în practică și spui mai departe. Ideea, aici, nu este a UE și nici nu are drept de proprietate, iar când e bine aplicată, devine un „exemplu de bună practică”. O nouă poveste.

De ce am „absorbit” zero fonduri structurale

Au trecut nouă luni din anul 2007 și România nu a cheltuit niciun euro din fondurile structurale. Cu siguranță, este o frază care vă sună familiar, fiind vehiculată adesea în mediul politic. Mai ales în ultimele săptămâni, declarațiile pe tema absorbției fondurilor europene s-au înmulțit și au fost completate cu diferite combinații de cifre și argumente, mai mult sau mai puțin convingătoare. Vom încerca să analizăm cât de gravă este, de fapt, situația.

Ioana Morovan

În primul rând, trebuie reamintit că fondurile structurale și de coeziune (practic, fondurile post-aderare) la care se referă declarațiile amintite nu pot fi luate, pur și simplu, de la Bruxelles, și cheltuite. Comisia Europeană alocă banii pe baza unor strategii și programe foarte atent elaborate. Așa cum am explicat în edițiile anterioare ale **euROpeanului**, aprobarea acestor strategii și programe, pentru România, a avut loc la mijlocul lunii iulie.

O dată aprobate, documentele au fost publicate oficial la finalul lunii iulie. Abia din acel moment programele puteau fi lansate efectiv, pentru a primi proiecte. Însă, chiar dacă un program ar fi demarat în data de 1 august, urmând toate etapele necesare, ar fi fost imposibil ca la finalul lui

septembrie să existe „fonduri structurale absorbite”. Iată, pe scurt, etapele la care ne referim. După ce ajung la autoritățile de resort, proiectele sunt evaluate și, dacă sunt selectate, urmează semnarea contractelor și demararea activităților. Beneficiarul face anumite cheltuieli și abia apoi sunt verificate, iar dacă totul este în regulă, sunt decontate. În acel moment, al decontării, se poate vorbi despre intrarea unor bani europeni în conturile beneficiarilor, adică, despre celebra „absorbție”. În total, toate aceste operațiuni durează cel puțin trei-patru luni. Până acum, numai Programul Operațional Regional a fost lansat oficial. Celelalte vor fi lansate în luna octombrie, poate chiar noiembrie. Autorităților române li se poate reproșa o întârziere în publicarea documentelor și în lansarea licitațiilor, după aprobarea din luna iulie. Oficialii responsabili au explicat de ce: variantele finale ale programelor aprobate la Bruxelles diferă destul de mult de variantele de lucru. Odată cu modificarea programului de bază, trebuie să se modifice și toate celelalte documente necesare pentru licitații. Să ne întoarcem puțin la momentul zero, aprobarea programelor. De ce abia în iulie? Pe scurt, din raționamente care țin de mecanismul negocierilor între autoritățile române și Comisia Europeană.

Este drept că au existat perioade de suspendare temporară a ne-

Foto: europa.eu

gociilor, când Comisia a solicitat unele clarificări și modificări pentru anumite programe. Acest lucru s-a întâmplat în primăvară, și ministerele române responsabile pentru programele respective nu au fost nici atunci „private” de critici dure. Din nou, așa cum au explicat oficialii europeni în momentul respectiv, este vorba de niște etape uzuale în cadrul acestor demersuri.

În scopul de a oferi o imagine de ansamblu, la nivel european, trebuie mai să amintim un aspect: pentru multe dintre statele membre, programele operaționale pentru perioada 2007-

2013 nu sunt încă aprobate. Cine urmărește comunicatele Comisiei Europene poate observa că în fiecare zi se mai anunță câte un program care a primit undă verde de la Bruxelles. Lista „aprobărilor” va continua, în multe țări ale Uniunii, cel mai probabil, și în luna octombrie. Un ultim aspect, deseori trecut cu vederea, dar foarte important: „succesul” fondurilor pentru anul 2007, conform regulilor acestor programe, se calculează abia în 2010. Abia atunci vom putea spune cu certitudine câți bani au fost cheltuiți. Sau pierduți.

NOUTĂȚI

Danuta Hübner: E nevoie de legături directe între edilii locali și Bruxelles

Este important ca oficialitățile locale din România să întreprindă vizite la Bruxelles și să-și clădească legături directe cu instituțiile europene, a atras atenția comisarul european pentru politici regionale, Danuta Hübner, în cadrul unei vizite întreprinse în Dolj, pentru a se întâlni cu primarii din acest județ. Potrivit Danutei Hübner, negocierile constructive cu autoritățile române au avut drept rezultat politici ce corespund obiectivelor de coeziune ale Uniunii Europene, iar cele cinci programe cofinanțate de Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune au fost adoptate. Drept urmare, acum este momentul ca părțile implicate, la nivel central, regional și local, să colaboreze pentru a transforma fondurile disponibile prin Politica de Coeziune în investiții propriu-zise, a spus oficialul european. Referindu-se la strategia autorităților române de investire în infrastructură, capital uman și poli regionali de dezvoltare, Hübner a insistat asupra faptului că, pentru atingerea acestor obiective, este nevoie de proiecte, de o administrație de calitate, de transparență și management financiar solid.

Licitație pentru reabilitarea centrului istoric din Botoșani

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor a lansat licitația deschisă de construcție pentru reabilitarea centrului istoric și a zonei pietonale a Municipiului Botoșani. Proiectul este finanțat din Programul PHARE CES 2006 și presupune lucrări de consolidare, de refacerea fațadelor și racordarea la utilități a unui număr de 18 clădiri, refacerea infrastructurii de alimentare cu apă, de canalizare și iluminat public, refacerea îmbrăcăminții străzilor, a zonei pietonale și amenajarea a două parcuri. Valoarea estimată a lucrărilor se situează între 7 și 9,5 milioane euro. Dosarul de licitație poate fi consultat la sediul MDLPL sau pe site-ul ministerului (www.mdlpl.ro), iar data-limită de depunere a ofertelor este 20 noiembrie, când va avea loc și deschiderea publică.

Licitație pentru reamenajarea izvoarelor de ape minerale din Covasna și Harghita

Reamenajarea izvoarelor de ape minerale din județele Covasna și Harghita face obiectul unei licitații publice de construcție, lansate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor la 21 septembrie. Sprijinite financiar prin Programul PHARE 2006, lucrările se vor desfășura pe două loturi, unul în Covasna (locațiile Vâlcele, Belin, Baraolt, Malnaș Băi,

Olteni-sat Bodoc, Sf. Gheorghe-Șugaș Băi, Mărtănuș și Bixad), iar celălalt în Harghita (locațiile Borsec, Tușnad, Szejke, Băile Jigodin, Remetea, Băile Homorod). Valoarea estimată a lucrărilor este cuprinsă între 4 și 6 milioane euro pentru Lotul 1 și între 3,5 și 5 milioane euro pentru Lotul 2. Dosarul de licitație poate fi consultat la sediul MDLPL sau pe site-ul ministerului (www.mdlpl.ro). Data-limită de depunere a ofertelor este 19 noiembrie.

Propunere de acord pentru dezvoltarea durabilă în zona rurală

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor a propus un acord cu Ministerul Culturii și Cultelor și Ministerul Mediului, în scopul de a identifica moștenirea culturală rurală, a clasifica și a descrie elementele componente, felul în care acestea interacționează și contribuie la dezvoltarea zonală și națională, în context european. Propunerea a fost făcută în cadrul unei reuniuni desfășurate la Sibiu în perioada 20-21 septembrie, cu participarea a peste 300 de experți din întreaga lume, pe tema „Peisajul și patrimoniul rural”. Specialiștii prezenți la reuniune au avertizat că investițiile imobiliare care nu țin cont de criteriile specifice privind mediul, arhitectura și cultura zonei unde sunt programate acestea vor suferi pe termen lung, prin scăderea valorii investiției și compromiterea dezvoltării durabile.

Matthias Ruete: „O problemă a României și a celorlalte state UE este întârzierea implementării proiectelor mari“

Programul Operațional Sectorial pentru Transport al României va primi patru miliarde de euro prin fondurile structurale și de coeziune ale Uniunii Europene. Matthias Ruete, șeful Directoratului General pentru Energie și Transporturi (DG TREN) din Cadrul Comisiei Europene, consideră că acest program ar trebui să aibă o influență imensă asupra economiei României și a bunăstării românilor. În interviul acordat euROpeanului, el sugerează și surse alternative de finanțare, pe care autoritățile române le pot avea în vedere pentru proiectele de infrastructură derulate.

euROpeanul: Care credeți că ar trebui să fie influența fondurilor structurale asupra sectorului românesc al transporturilor?

Matthias Ruete: Programul Operațional Sectorial pentru Transport al României prevede o alocare totală de 4 miliarde din Fondul de Coeziune și din Fondul pentru Dezvoltare Regională, pentru proiectele de infrastructură din țara dumneavoastră. Întreaga sumă provenită din Fondul de Coeziune va fi direcționată spre trei inițiative prioritare: autostrada Nădlac-Constanța, calea ferată Curtici-Constanța și lucrările pe Dunăre. În paralel, până în 2013, vor fi realizate studii pregătitoare, pentru conexiunile rutiere și feroviare până la podul peste Dunăre dintre Vidin și Calafat, astfel încât lucrările să înceapă imediat după aceea.

O altă sumă, de aproximativ 1,12 miliarde de euro, va fi folosită pentru alte proiecte de infrastructură în cadrul rețelei principale TEN-T a României sau pentru rețelele regionale.

Acest imens program de investiții ar trebui să aibă o influență imensă asupra economiei României și a bunăstării românilor. Va susține creșterea economică și crearea de locuri de muncă și va stabili legături bune de transport între principalele orașe românești, ca și între România și vecinii săi de la vest și de la sud. De asemenea, ar trebui să ajute la îmbunătățirea siguranței, securității și calității mediului pe teritoriul țării.

euROpeanul: Bazându-vă pe experiența altor state, în ce zone ale sectorului transporturilor ați spune că au fost eficiente fondurile?

Matthias Ruete: Fondul de Coeziune și Fondul pentru Dezvoltare Regională au avut contribuții imense la progresul proiectelor naționale și regionale de infrastructură în toate statele membre care au beneficiat de astfel de finanțări. Asistența financiară comunitară a fost crucială în promovarea proiectelor majore de infrastructură de transport, unde costurile sunt relativ mari, iar fondurile publice sunt limitate.

Dacă doriți câteva exemple, aș putea menționa liniile ferate de înaltă viteză din Spania sau proiectele de autostrăzi din Grecia. În noile state membre, instrumentele financiare de preaderare, ca PHARE și ISPA, împreună cu Fondurile de Coeziune și Dezvoltare Regională de după aderare, au făcut posibile proiecte majore de drumuri, căi ferate și aeroporturi.

O problemă comună în România și în aproape toate celelalte state membre este întârzierea implementării acestor proiecte de scară largă, rezultatul fiind că absorbția

Foto: europa.eu

fondurilor este mai scăzută decât așteptările. Sperăm că, odată cu experiența acumulată până acum în proiectele din perioada de pre-aderare, România va putea să își îmbunătățească simțitor capacitatea de a implementa proiecte corect și de a respecta termenele-limită.

euROpeanul: Ce alte surse de finanțare ați recomanda pentru cofinanțarea activităților din acest sector?

Matthias Ruete: O altă posibilitate este de a face apel la bugetul Rețelei de Transport Trans-European (TEN-T). Acesta poate fi folosit, în mod complementar cu Fondurile Structurale, pentru a sprijini proiectele prioritare de interes european, dar și pentru instalarea Sistemului de Management al Traficului Feroviar European (ERTMS), sau a Sistemului de Informații Fluviale (RIS), în cadrul căruia România a făcut deja câțiva pași în direcția bună.

Totuși, nivelul cofinanțării în cadrul acestui program este mult mai scăzut decât în cazul fondurilor structurale. De aceea, România ar putea să considere mai folositoare finanțarea studiilor pregătitoare pentru proiectele prioritare, instalarea ERTMS sau RIS, de vreme ce studiile pot fi finanțate cu până la 50%.

Împrumuturile, dar și alte facilități financiare sunt de asemenea disponibile de la Banca Europeană de Investiții (BEI) sau de la alte instituții financiare, cum ar fi Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare sau International Finance Corporation (grupul Banca Mondială). BEI este foarte activă în finanțarea proiectelor în domeniul transporturilor în Rețeaua de Transport Trans-European, cu un buget de împrumuturi pentru proiecte de transporturi estimat la 75 de mi-

liarde de euro în perioada 2004-2010. Infrastructura de transport mai poate fi finanțată și prin parteneriate public-private (PPP). Gestionate corespunzător, acestea pot oferi capital adițional (adesea din partea băncilor comerciale), resurse alternative de management și implementare și pot adăuga valoare pentru consumatori și publicul larg. Dar PPP pot fi mai eficiente doar dacă proiectul este potrivit și dacă există o structură de implementare, riscul fiind corect distribuit între partenerii publici și cei privați.

DG TREN încurajează finanțarea parteneriatelor între sectorul public și cel privat, în special în realizarea proiectelor rețelei transeuropene – în cadrul programului TEN-T există instrumente financiare speciale în acest sens, unele dintre ele gestionate în parteneriat cu BEI.

euROpeanul: Cum promovați inițiativele Directoratului General pentru Transporturi, în rândurile companiilor românești și ce ar trebui acestea să facă pentru a veni în întâmpinarea politicilor și programelor dumneavoastră?

Matthias Ruete: Deocamdată, nu ne-am implicat în inițiative specifice pieței românești, cu toate că unul dintre colegii mei a vorbit recent, la un seminar, despre PPP pentru proiecte de transporturi și infrastructură în București. Sper ca sectorul public românesc și companiile românești, în special motorii de programe, să privească pe site-ul nostru ceea ce propunem (http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.html) și să lucreze împreună pentru a înainta propuneri care să transforme în realitate Rețeaua de Transport Trans-European.

Adrian Lungu

TREI ÎNTREBĂRI DESPRE PLANUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE 2007-2013

1. Ce este PND și de ce are România nevoie de PND?

Planul Național de Dezvoltare (PND) este un document strategic ce conține prioritățile de dezvoltare ale României pentru perioada 2007-2013, precum și programarea resurselor financiare naționale și externe disponibile în această perioadă (fonduri structurale și de coeziune, fonduri pentru agricultură și dezvoltare rurală, fonduri naționale, alte fonduri externe provenind de la instituții financiare internaționale).

În afara faptului că România are nevoie de o strategie de dezvoltare echilibrată a principalelor domenii de activitate, acest document a fost solicitat de către Comisia Europeană tuturor statelor membre ale Uniunii. Planurile naționale de dezvoltare au stat la baza negocierii alocărilor financiare din fonduri structurale și de coeziune și din fonduri pentru agricultură și dezvoltare rurală între Comisia Europeană și statele membre.

2. Care este utilitatea PND pentru solicitanții de fonduri nerambursabile?

Întrucât conține prioritățile strategice de dezvoltare ale României în următorii șapte ani, acest document trebuie respectat în planificarea și realizarea tuturor investițiilor naționale de către autoritățile și instituțiile publice centrale și locale, indiferent că este vorba despre infrastructura de transport sau de mediu ori de educație, sănătate, asistență socială ș.a.m.d.

De asemenea, documentul trebuie respectat și de proiectele realizate de întreprinderi, organizații neguvernamentale și alte tipuri de beneficiari de finanțare de la Uniunea Europeană.

În mod concret, pentru toate categoriile menționate mai sus, proiectele trebuie să contribuie la realizarea obiectivelor PND.

3. Care este legătura între PND și alte documente strategice?

Fiind cel mai complet și complex document strategic de dezvoltare a României pentru perioada 2007-2013, prioritățile sale acoperă principalele domenii de activitate ale României, dar și toate sursele de finanțare posibil a fi utilizate pentru realizarea acestora. Este motivul pentru care celelalte documente strategice existente conțin priorități care contribuie și ele la realizarea priorităților PND.

Cele mai importante documente strategice direct legate de PND, sunt:

– Cadrul Strategic Național de Referință, document ce vizează la utilizarea fondurilor structurale și de coeziune și care contribuie direct la cinci din cele șase priorități ale PND (prioritatea nr. 5 o sprijină doar parțial);

– Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, document ce se referă la utilizarea fondurilor europene pentru agricultură și dezvoltare rurală și care contribuie în mod direct la una dintre prioritățile PND, cea privind economia rurală.

În afara acestor două documente, multe alte strategii și planuri de dezvoltare, naționale, regionale, județene sau locale respectă sau trebuie să respecte prevederile din PND. Cele mai importante documente de acest fel sunt Planurile de Dezvoltare Regională.

Cele șase priorități ale PND 2007-2013 sunt:

1. Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere
2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
3. Protejarea și îmbunătățirea calității mediului
4. Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și incluziunii sociale și întărirea capacității administrative
5. Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
6. Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării.

Planurile de Dezvoltare Regională pot fi consultate pe site-urile agențiilor de dezvoltare regională. Planul Național de Dezvoltare poate fi consultat pe site-ul Ministerului Economiei și Finanțelor, www.mefromania.ro, la secțiunea „Asistență UE“.

Ciprian Nicolae

Șanse de finanțare pentru microîntreprinderi

Micile firme pot beneficia de 285,84 milioane de euro prin componenta special dedicată microîntreprinderilor, din Programul Operațional Regional (POR).

Dragoș Comache

Finanțarea microîntreprinderilor are ca scop sprijinirea continuării procesului de restructurare și redresare economică a zonelor aflate în declin, îndeosebi a orașelor mici și mijlocii. Pentru ca o microîntreprindere să poată beneficia de finanțare, trebuie ca sediul său să fie în mediul urban și să își desfășoare activitatea în domeniul producției, serviciilor sau al construcțiilor.

Cine nu este eligibil

Microîntreprinderile nu sunt eligibile dacă își desfășoară activitatea în minieră, siderurgie, producția de fibre sintetice, construcții navale, pescuit, acvacultură, activități legate de procesarea primară a produselor agricole, achiziționarea de autovehicule de transport rutier de marfă, în cazul agenților economici care prestează activități de transport rutier de marfă, pentru închiriere sau pentru obținere de profit sau export către țări sau state membre ale Uniunii Europene.

De asemenea, solicitanții nu pot beneficia de finanțare dacă activează în unul din următoarele domenii din Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN) în vigoare până la 31.12.2007: A „Agricultură, vânătoare, silvicultură”, H „Hoteluri și restaurante”, J „Intermedieri financiare”, K „Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în special întreprinderilor”, L „Administrație publică și apărare. Asigurări sociale din sistemul public”, O „Alte activități de servicii colective, sociale și personale” cu excepția 92 „Activități recreative, culturale și sportive” și 93 „Alte activități de servicii personale”, Q „Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale”. În ceea ce privește codurile CAEN în vigoare de la 01.01.2008, solicitanții nu sunt eligibili dacă activează în A „Agricultură, silvicultură și pescuit”, I „Hoteluri și restaurante”, K „Intermedieri financiare și asigurări”, M „Activități profesionale, științifice și tehnice”, N „Activități de servicii administrative și activități de servicii suport”, O „Administrație publică și apărare. Asigurări sociale din sistemul public”, R „Activități de spectacole, culturale și recreative”, U „Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale”.

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor a publicat recent, pe pagina de internet a POR – www.inforegio.ro, ghidul solicitantului pentru Axa prioritară 4 – Domeniul de intervenție 4.3. Versiunea documentului nu este însă cea finală, ci doar o variantă de lucru.

Publicarea în această variantă are ca scop îmbunătățirea și clarificarea prevederilor ghidului în vederea finalizării acestuia, precum și familiarizarea potențialilor solicitanți cu condițiile de accesare a finanțării din cadrul acestui domeniu major de intervenție din POR.

Consultantul Cristian Fotache consideră că întreprinzătorilor nu le va fi tocmai ușor să primescă finanțare. „Este propusă «o macro-documentație» ce cuprinde anexe și referințe

la documente oficiale, întinsă pe 130 de pagini, fără a lua în considerare diverse documente conexe și link-urile către alte documente legislative”, arată Fotache.

În documentație mai sunt cuprinse condiții de participare și precizări cu privire la eligibilitatea cheltuielilor, a proiectelor, a solicitanților, a activităților și alte referiri cu privire la terminologia specifică, la politicile regionale și planurile de dezvoltare.

„Nu putem să nu recunoaștem comprehensivitatea ghidului – o lectură atentă îți poate asigura o cultură solidă în domeniul politicilor de dezvoltare, legislației în domeniu, în privința ajutoarelor de stat și regionale, și lista poate continua”, a mai spus Cristian Fotache.

Printre aspectele pozitive, consultantul evidențiază coerența ghidului și claritatea cu care au fost enunțate condițiile esențiale, lăsând puțin loc interpretărilor și neînțelegerilor, aceasta fiind „o variantă de departe mai clară, mai completă și mai folositoare decât vechile ghiduri pentru fonduri de preaderare”.

Cu toate acestea, dimensiunile doctorale ale lucrării sunt de natură să descurajeze microîntreprinzătorii. „Documentația stufoasă și complicată riscă să transforme competiția pentru atragerea de fonduri într-o chestiune cu accente puternic birocratice, slăbindu-i pe microîntreprinzători în unele din punctele lor forte – flexibilitatea, ușurința de mișcare și de răspuns la provocările pieței”, este de părere Cristian Fotache.

În ceea ce privește sumele alocate pentru microîntreprinderi, Fotache crede că acestea sunt mai mult simbolice și nu ne putem aștepta la un

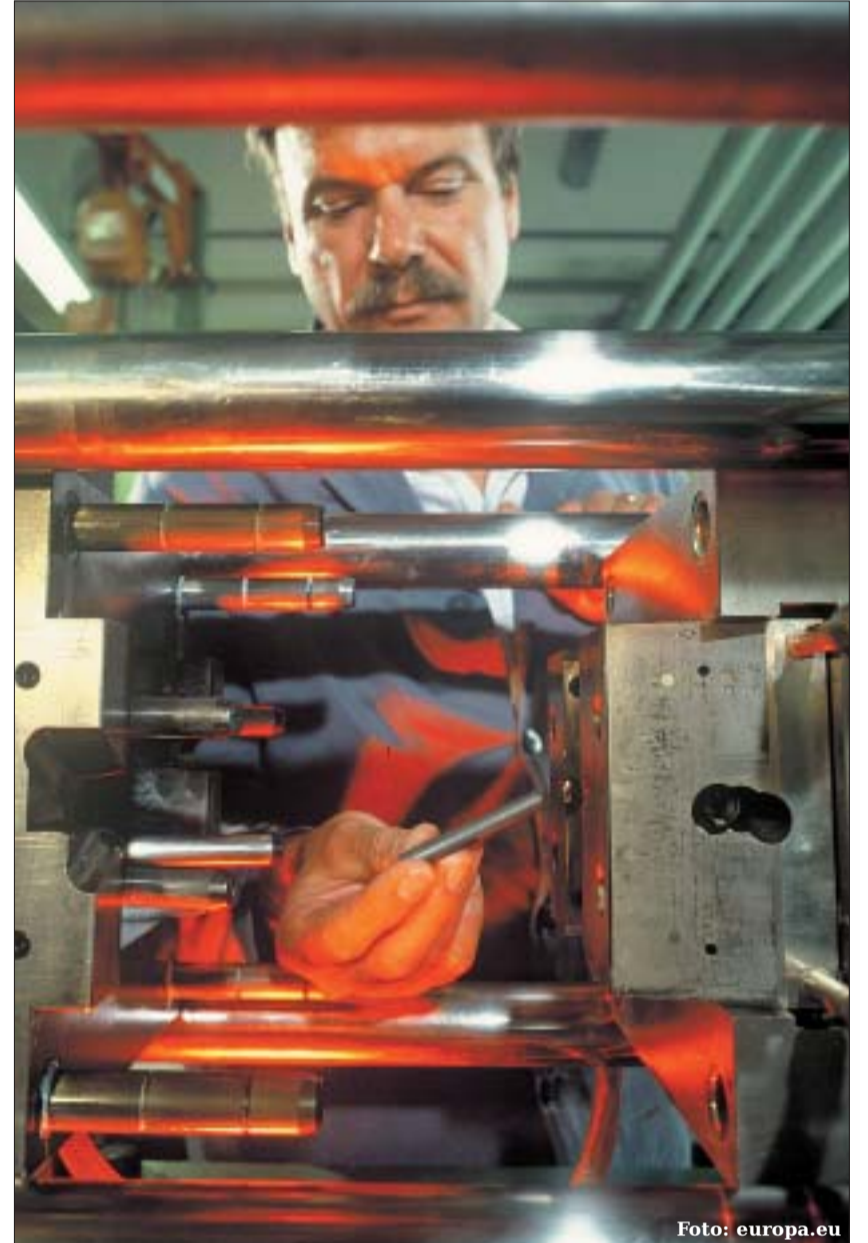

Foto: europa.eu

impact real asupra economiei, având în vedere că media națională de finanțare pe an nu depășește cinci microîntreprinderi pe județ.

„În același timp, gama foarte variată de coduri CAEN ce sunt eligibile va determina o competiție reală, cu un

număr mare de participanți la concursul de finanțare. Un lucru poate fi sigur: sumele nu vor rămâne necheltuite, riscul de absorbție precară a acestor fonduri fiind practic nul, datorită competiției acerbe”, a încheiat Cristian Fotache.

Peste 80 de muncitori – calificați și angajați în urma unui proiect PHARE

Firmele care doresc să obțină finanțare pentru instruirea angajaților proprii sau a șomerilor care vor putea fi angajați ulterior, pot învăța din experiența celor care au derulat proiecte asemănătoare prin programul PHARE.

Dragoș Comache

Firmele care vor să acceseze fonduri europene în domeniul resurselor umane nu se află pe teren virgîn. Experiența celor care au accesat în trecut fonduri PHARE pentru dezvoltarea resurselor umane s-ar putea dovedi utilă companiilor care se pregătesc să investească în acest domeniu. Întreprinzătorii pot obține finanțare pentru asemenea proiecte prin Programul Operațional Sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane”.

Un bun exemplu îl oferă proiectul unei firme din Râmnicu-Vâlcea, care a accesat, în vederea calificării forței de muncă, un grant de peste 44.000 de euro.

Firma a solicitat finanțare pentru două proiecte PHARE. Mai întâi, a obținut fonduri europene pentru realizarea unui atelier de tâmplărie PVC. După încheierea acestui proiect, a depus o cerere de finanțare pentru PHARE 2003, componenta de resurse umane. Suma obținută a

acoperit 80% din costul total al proiectului. Principalele activități în cadrul proiectului au constat în calificarea confecționarilor în domeniul tâmplăriei AL-PVC, a lăcătușilor, dulgherilor și instalatorilor pentru încălzire centrală.

„Proiectul a fost destinat tinerilor șomeri și șomerilor de lungă durată. Am calificat 84 de persoane, din care aproximativ jumătate au fost angajate în cadrul firmei noastre, iar 20 de persoane vor fi plasate la alți agenți economici de profil din județul Vâlcea”, a declarat Elena Drăghici, contabil-șef la Edivil Râmnicu Vâlcea. Totodată, prin acest proiect s-a dorit și diversificarea activității firmei.

Pentru întocmirea proiectului, reprezentanții societății au apelat la un consultant specializat,

care, în opinia Elenei Drăghici, a fost cel mai important factor care a contribuit la corecta întocmire a dosarului și, implicit, la obținerea finanțării.

Cele mai multe probleme întâmpinate de societate au fost în organizarea licitațiilor. „Ne-a fost greu să găsim un furnizor de echipamente și material didactic. La licitație au participat mai multe firme, însă, de exemplu, unul ne putea aproviziona cu hârtie, iar altul cu rulete. Nu am găsit foarte ușor un furnizor de la care să procurăm toate materialele necesare”, a spus reprezentantul companiei.

Elena Drăghici este de părere că firmele care doresc să facă un proiect asemănător trebuie să știe, în primul rând, ce vor de la acel proiect.

„Trebuie urmărit punct cu punct fiecare paragraf din norme, iar dosarul trebuie întocmit cu multă grijă. Cred însă că cel mai important, în toată această ecuație, este consultantul – e obligatoriu să ai un consultant serios”, a mai spus Drăghici.

În prezent, proiectul realizat de Edivil Râmnicu-Vâlcea este încheiat și se așteaptă tranșa finală a finanțării. „Ne gândim că am mai putea face ceva cu bani europeni. De fapt, tocmai lucrăm la un proiect, tot pe resurse umane, pentru perfecționarea salariaților”, a încheiat Elena Drăghici.

Prin Programul Operațional Sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane”, care se așteaptă să fie lansat în luna octombrie, companiile vor putea primi finanțare pentru proiecte de instruire a angajaților sau șomerilor în cadrul Axei 3 – Creșterea adaptabilității lucrătorilor și întreprinderilor. Această axă are ca domenii majore de intervenție: promovarea culturii antreprenoriale, formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității, dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali și societatea civilă.

Mai multe detalii, pe site-ul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei www.mmssf.ro.

Foto: europa.eu

Finanțări pre și postaderare pentru servicii sociale

Suținerea categoriilor sociale defavorizate primește o nouă infuzie de fonduri europene prin schema PHARE, lansată în luna septembrie. Cine este interesat să deruleze activități în domeniu și nu mai „prinde” bani prin acest program se poate pregăti pentru Fondul Social European.

Liliana Niță

De curând, s-a deschis sesiunea pentru propunerile de proiecte pentru Programul PHARE 2006, ultimul din seria de programe din perioada de preaderare. Cei care au propunerile de proiecte pentru dezvoltarea serviciilor sociale le pot depune până la data de 7 decembrie. Potrivit Ministerului Muncii, sunt disponibile fonduri de 7 milioane de euro pentru aceste proiecte. Din cele 7 milioane de euro, 5,25 milioane sunt fonduri PHARE iar restul provine de la bugetul de stat al României. Bani sunt destinați dezvoltării serviciilor sociale, mai exact, promovării incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și dezvoltării resurselor umane.

Iar pentru aceasta, vor fi realizate parteneriate între autoritățile publice locale și organizațiile neguvernamentale care activează ca furnizori autorizați de servicii sociale. Proiectele propuse trebuie să furnizeze servicii sociale cu caracter primar, care au ca scop prevenirea sau limitarea unor situații dificile. Pentru această categorie de inițiative, finanțarea disponibilă va fi cuprinsă între 10.000 și 75.000 euro. Tot în cadrul Programului PHARE 2006, pot fi depuse propunerile de proiecte care să furnizeze servicii specializate, ce vizează menținerea,

refacerea sau dezvoltarea capacităților individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială. Pentru astfel de servicii, solicitanții pot primi minimum 100.000 de euro și maximum 200.000 de euro.

Schema de grant pune punct posibilităților de finanțare a acestui domeniu prin PHARE. Începând din toamna anului curent, dezvoltarea resurselor umane va fi susținută prin intermediul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU). Obiectivul general al acestui program îl reprezintă dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia, prin corelarea educației și a învățării, pe tot parcursul vieții, cu piața muncii.

În cadrul POS DRU, cea de-a șasea componentă, numită „axă prioritară”, are ca scop facilitarea accesului pe piața muncii a grupurilor vulnerabile. Practic, beneficiarii programelor dezvoltate în cadrul Axei prioritare 6 sunt acele grupuri marginale care nu pot fi incluse în politicile principale și care au nevoie de o atenție specială. Este vorba despre persoane cu dizabilități, membrii etniei rome, tinerii de peste 18 ani care au părăsit sistemul de protecție a copilului. Programele vor urmări dezvoltarea aptitudinilor de bază și a calificărilor pentru grupurile vulnerabile, astfel ca oamenii să se poată integra pe piața muncii. Vor fi sprijiniți și membrii familiilor care se ocupă de îngrijirea persoanelor dependente. Urmează să fie înființate parteneriate pentru schimbul de experiență în ceea ce privește adaptarea formării profesionale la noile tehnologii. Totodată, va fi promovat transferul de expertiză privind incluziunea și ocuparea șomerilor de lungă durată.

Ce reprezintă FDSC

Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile este o organizație neguvernamentală, independentă, înființată ca persoană juridică fără scop lucrativ în anul 1994, la inițiativa Comisiei Europene. Este un purtător de cuvânt al sectorului neguvernamental, un partener pentru Guvern, donatori și cetățeni, un cadru de dezvoltare a abilităților și competențelor profesionale. Practic, FDSC ajută ONG-urile să dezvolte proiecte cu finanțare europeană. Fundația acordă consultanță și asistență tehnică pentru programele cu finanțare europeană. În plus, FDSC este un centru de cercetare a sectorului nonprofit.

Serviciile sociale în PHARE și POS DRU

Directorul Executiv al Fundației pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC), Ionuț Sibian, ne-a explicat care este diferența dintre PHARE și POS DRU. „Să luăm ca exemplu, un grup de persoane cu dizabilități. În cadrul proiectelor dezvoltate prin fonduri PHARE, li se asigură oamenilor un cămin și asistență de specialitate. Prin proiectele POS DRU, aceste persoane sunt ajutate să obțină o calificare și să se integreze pe piața muncii. Astfel, pe lângă veniturile suplimentare pe care le obțin, oamenii se simt utili societății și integrați.” Referitor la oportunitățile oferite de POS DRU, Ionuț Sibian ne-a spus că reprezentanții ONG-urilor active pe resurse umane sunt entuziasmați de acest program. POS DRU pare un bun instrument pentru dezvoltarea socială. „Consider însă că legislația românească, modalitățile în care aceasta poate fi aplicată, vor îngreuna dezvoltarea proiectelor”, a adăugat directorul de la FDSC.

Proiecte care au fost dezvoltate în cadrul Programului PHARE 2003

Titlul proiectului: Serviciul Social „Toți egali, toți diferiți”

Beneficiari: Fundația Inimă de Copil
Bugetul total: 95.317 euro, contribuția UE: 85.730 euro

Prezentare: Proiectul a avut ca scop integrarea socioprofesională a persoanelor cu dizabilități din județul Galați. A fost creat un centru accesibil pentru asistarea persoanelor cu dizabilități, în cadrul căruia sunt furnizate servicii de recuperare psihosocială, terapie prin artă și socializare, precum și servicii de consiliere pentru integrarea socială.

Titlul proiectului: Serviciu Social Comunal

Beneficiari: Asociația Agora
Buget total: 70.074 euro, contribuția UE: 60.924 euro

Prezentare: În cadrul proiectului, a fost creat un serviciu social pentru persoanele de vârstă a treia din comuna Bulbucata, județul Giurgiu, serviciu ce cuprinde un centru de zi și îngrijire la domiciliu. Acest centru de zi și îngrijire la domiciliu a fost frecventat de 225 de persoane.

Titlul proiectului: Locul meu e lângă voi

Beneficiari: Fundația Estuar
Buget total: 138.966 euro, contribuția UE: 99.950 euro

Prezentare: Proiectul și-a propus creșterea nivelului de incluziune socială a adulților cu probleme de sănătate mintală. Desfășurate în cinci locații (București, Cluj-Napoca, Constanța Ploiești, Botoșani), activitățile proiectului au inclus furnizarea de servicii sociale pentru adulții cu probleme de sănătate mintală și familiile acestora.

Proiect de resurse umane:

Persoanele cu dizabilități monitorizează presa

Un exemplu tipic de proiect ce poate primi finanțare în cadrul Axei 6 a Programului Operațional Sectorial (POS) „Dezvoltarea Resurselor Umane” este cel derulat în prezent, cu sprijin financiar PHARE, de către Agenția de Monitorizare a Presei (AMP), intitulat „Inclusiv eu”.

Proiectul, în valoare de 70.000 de euro, vizează integrarea în societate a persoanelor cu dizabilități psihice grave și încadrarea lor în câmpul muncii.

Integrarea în proiect a comunității vizate

Proiectul AMP prevede întâlniri cu reprezentanții mass-media, ai mediului

de afaceri și ai profesioniștilor din domeniul sănătății mintale. El are, de asemenea, o componentă de monitorizare a presei scrise, monitorizare ce urmărește cum se reflectă în presă imaginea persoanelor cu probleme de sănătate mintală.

AMP a decis să implice, în programul de monitorizare, persoane cu probleme psihice, iar „rezultatul este foarte bun. Raportul se încadrează exact în standardele AMP – Academia Cațavencu, fără nicio diferență de eficiență sau productivitate”, după cum spune președintele Agenției, Mircea Toma. Scopul acestei metode este acela de a arăta că și astfel de persoane pot munci, lucru de-

monstrat de către psihologi și de către medicii de specialitate.

Continuitatea programului AMP va fi asigurată printr-un alt proiect PHARE, care urmează să se desfășoare sub forma unei campanii de presă (print, radio și internet). Proiectul are o perioadă de derulare de 11 luni și s-a încheiat în septembrie. El prevede întâlniri cu jurnaliștii, patronii și profesioniștii din domeniul sănătății mintale în opt orașe din țară, trei fiind bifate până la jumătatea lunii mai.

Alternative

Coordonatorul proiectului, Oana Zăbavă, spune că, potrivit rezultatelor

primelor întâlniri, interesul patronilor pentru acest subiect nu este foarte mare, iar preocuparea existentă se manifestă în alt mod decât prin angajarea persoanelor cu dizabilități mintale.

„În general, specialiștii în resurse umane sunt mai deschiși decât patronii. O idee dominantă este aceea că se dorește o implicare în susținerea financiară a acestor persoane, dar nu și angajarea lor”, spune Zăbavă.

În prima parte a derulării proiectului, dintr-un total de peste 600 de articole monitorizate, aproape jumătate „stigmatizează persoanele cu probleme psihice, prin conținut sau prin

sintagmele folosite”, arată realizatorii proiectului. Doar puțin peste 100 conțin elemente educative și doar câteva critică sistemul de îngrijire în spitalele de profil.

POS – „Dezvoltarea Resurselor Umane”, prin care vor putea fi derulate astfel de proiecte, este finanțat din Fondul Social European cu peste 3 miliarde de euro. În cadrul Axei Prioritare 6 – „Promovarea incluziunii sociale”, un asemenea proiect s-ar încadra mai ales în domeniile de intervenție „Dezvoltarea economiei sociale” și „Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii”.

Ministrul dezvoltării Asen Gagauzov: cum s-au pregătit bulgarii pentru fonduri structurale

Ministrul bulgar al dezvoltării, Asen Gagauzov, explică pentru euROpeanul în ce stadiu se află Bulgaria cu pregătirea pentru absorbția fondurilor structurale. Până acum, 1.400 de idei de proiecte ale potențialilor beneficiari au fost evaluate într-un program de simulare, finanțat cu bani PHARE, instruindu-i astfel, în avans, cum să meargă la sigur pentru obținerea unei finanțări.

Camelia Moga

euROpeanul: În ce stadiu se află Programul Operațional „Dezvoltare Regională” al Bulgariei în negocierile cu Comisia Europeană și care va fi suma totală alocată acestuia?

Asen Gagauzov: Așteptăm confirmarea din partea Comisiei Europene, iar fondurile europene ce vor fi alocate domeniilor majore de intervenție din cadrul Programului se ridică la 1,6 miliarde euro.

euROpeanul: Ministrul român al dezvoltării spune că România are mai multe proiecte gata de start pe infrastructură. Care este situația în Bulgaria?

Asen Gagauzov: A avut loc, deja, o licitație pentru primele proiecte și este vorba de drumurile de categoria I-a, a II-a și a III-a, care sunt incluse în cadrul acestui program, iar până la sfârșitul lunii octombrie, în cadrul Programului Operațional „Dezvoltare Regională”, vom negocia proiecte în valoare de circa 270 milioane euro.

Campanii de informare și pregătire

euROpeanul: Sunt companiile, ONG-urile și autoritățile locale pregătite să facă proiecte pentru accesarea fondurilor structurale?

Asen Gagauzov: Pentru moment, toți beneficiarii noștri așteaptă noile indicații din Ghidul Solicitantului. Mulți dintre ei sunt într-un stadiu avansat cu pregătirile.

Conform prevederilor europene, Bulgaria este acum împărțită pe șase regiuni, cu 264 de municipalități. Potențialii beneficiari ai regiunilor nu au experiență în implementarea proiectelor pe fonduri structurale. Totuși, înainte de 1 ianuarie 2007, municipalitățile au avut posibilitatea să aplice și să implementeze proiecte cofinanțate prin programele de preaderare PHARE, Ispa și Sapard.

În 2005, pentru pregătirea și implementarea cu succes a Programului Operațional „Dezvoltare Regională” am înființat șase departamente regionale, în centrul regiunilor menționate anterior. Rolul lor principal este să asigure consultanța solicitanților privind dezvoltarea și prezentarea documentelor necesare pentru finanțare. Altfel spus, un helpdesk pentru solicitanți. Ministerul bulgar de Finanțe a organizat chiar o campanie informativă – „Fii Activ”, care include și traininguri pentru solicitanții tuturor programelor operaționale.

Trainingurile arată cât de mare este interesul pentru fonduri

În ultimele 12 luni, am organizat mai multe întâlniri și seminarii, în cadrul cărora potențialii beneficiari au aflat în detaliu regulile de finanțare ale Programului Operațional. Alte mii de broșuri și materiale informative au fost distribuite până în cel mai îndepărtat colț de țară.

Ca parte a unui proiect finanțat printr-un Program PHARE, toate municipalitățile bulgare au participat la simularea unei proceduri de aplicare și evaluare a proiectelor depuse pentru finanțare cu fonduri structurale. Departamentele regionale ale Autorității de Management au evaluat peste 1.400 de idei de proiecte, aflate în diferite stadii de pregătire.

Până acum, s-au încheiat deja 19 module ale proiectului finanțat de PHARE, iar alte 19 traininguri vor fi organizate până la sfârșitul lunii octombrie 2007. Făcând

toate acestea, nu doar îi învățăm pe solicitanți cum să-și facă proiectele, ci avem și ocazia să culegem informații despre cât de active sunt municipalitățile sau să facem eforturi speciale pentru cei care nu și-au manifestat încă interesul.

euROpeanul: Ce priorități și-a stabilit Bulgaria în cheltuirea fondurilor structurale, pentru alinierea la cerințele comunitare în următorii șase ani?

Asen Gagauzov: Viziunea pe termen lung pentru Bulgaria combină două obiective specifice pe termen mediu, pentru perioada 2007-2013. Acestea au fost elaborate pe baza priorităților UE și se încadrează în normele strategice comunitare: întărirea competitivității economiei, pentru a atinge creșteri rapide și de durată, și dezvoltarea capitalului uman, în vederea asigurării unei mai bune încadrări în muncă, unor venituri mai bune și a integrării sociale.

Pe de altă parte, pentru a atinge obiectivele generale pe termen mediu, Bulgaria trebuie să se concentreze asupra a patru priorități strategice – trei tematice și una teritorială: îmbunătățirea infrastructurii de bază; îmbunătățirea calității capitalului uman, cu accent pe încadrarea în muncă; cultivarea antreprenoriatului, a unui mediu de afaceri favorabil și a bunei guvernări; și sprijinirea dezvoltării teritoriale echilibrate.

Feribotul de la Călărași-Silistra revitalizează cooperarea româno-bulgară

România și Bulgaria trec împreună printr-o perioadă de pregătiri intense pentru cheltuirea banilor pe care îi vor primi de la UE în cadrul unor programe comune, susțin miniștrii dezvoltării din ambele țări. Pe lângă programele operaționale naționale, programele de cooperare transnațională sunt și ele foarte importante. Transportul între cele două țări pe Dunăre este doar una dintre priorități.

Camelia Moga

Pentru a-și atinge obiectivele de interes bilateral, România și Bulgaria au la dispoziție schemele de granturi PHARE și Programul Operațional de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria 2007-2013. La acestea, se adaugă Programul Operațional Comun de Cooperare în bazinul Mării Negre și Programul de Cooperare Transnațională pentru Sud-Estul Europei, care includ și țările vecine, nemembre ale Uniunii Europene.

Până acum, un exemplu de proiect PHARE încheiat cu succes este linia de feribot de la punctul de frontieră Călărași-Silistra, care s-a lansat luna aceasta. Început acum trei ani, punctul de frontieră face parte din programul PHARE 2001 și este un proiect de cooperare transfrontalieră între România și Bulgaria. Investiția a cuprins reabilitarea DN 3, prin lărgirea la patru benzi, construcția punctului de trecere

Proiecte ce pot fi finanțate:

1. Infrastructură: reabilitarea porturilor, sisteme de informații privind condițiile de trafic și de comunicare cu zonele izolate.
2. Protecția și managementul mediului: consolidarea și reimpădurirea malurilor Dunării, înființarea unui centru comun de monitorizare a calității apei și a unui centru comun pentru situații de urgență.
3. Dezvoltarea economică și socială: crearea unor centre de afaceri comune, traduceri, organizări de evenimente, schimb de experiență între școli, programe pentru șomeri și festivaluri de artă pentru promovarea obiceiurilor bulgărești și românești.

În aria eligibilă a programului sunt cuprinse șapte județe din România (Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași și Constanța) și nouă districte din Bulgaria (Vidin, Vratsa, Montana, Veliko Târnovo, Pleven, Ruse, Dobrich, Silistra și Razgrad).

a frontierei și achiziția feribotului pentru transportul mărfurilor și al călătorilor între cele două localități. Prin realizarea trecerii peste Dunăre între Călărași și Silistra, traseul de tranzit rutier dinspre Orientul Apropiat spre Bulgaria, România, Moldova, Ucraina și mai departe către țările baltice și scandinave se scurtează cu aproximativ 300 km.

Valoarea totală a investiției, inclusiv achiziționarea bacului, se ridică la 8,3 milioane euro, din care 63 % fonduri PHARE, beneficiarul întregii lucrări fiind Consiliul Județean Călărași.

Donato Chiarini, șeful Delegației Comisiei Europene la București, consideră că „proiectul care tocmai s-a finalizat este o premieră, prin impactul pe care l-ar putea avea în Balcanii de Vest. Țările vecine vor găsi o sursă de inspirație în proiectul dintre România și Bulgaria”. Deși a întâmpinat o serie de dificultăți – mai cu seamă inundațiile din ultimii ani – inițiativa a fost printre puținele proiecte PHARE care nu au înregistrat întâzieri, arată și ministrul român al dezvoltării, Laszlo Borbely.

Însă, „dacă nu vor exista încă cel puțin trei punți de legătură între România și Bulgaria, comunicarea va fi dificilă”, spune ministrul bulgar al dezvoltării, Asen Gagauzov. În acest sens, strategia româno-bulgară de dezvoltare a regiunii de frontieră prevede, până în 2050, alte șapte poduri peste Dunăre.

Sute de milioane de cheltuit în șase ani

Delegații ale României și Bulgariei se vor întâlni, în octombrie anul acesta, pentru a discuta posibile noi proiecte cu bani PHARE, urmând să stabilească în detaliu calendarul și procedura lansării și evaluării schemei de granturi PHARE CBC 2006.

În următorii șase ani, pentru Programul Operațional de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria 2007-2013, sunt alocate 262 milioane euro. Din această sumă, aproximativ 217 milioane euro reprezintă contribuția comunitară din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), iar 44 milioane euro, cofinanțarea națională a celor două state.

Programul va promova atât cooperarea între regiunile, comunitățile și autoritățile din zonele de frontieră, cât și inițiativele locale în domeniile economic, social și mediu. Proiectele trebuie elaborate și executate în comun de către partenerii români și bulgari, după principiul dezvoltare comună, execuție în comun, personal comun, finanțare comună.

Un alt program important de finanțare este Programul Operațional Comun de Cooperare în bazinul Mării Negre 2007-2013, în care sunt incluse zece state (Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Grecia, Moldova, România, Rusia, Turcia și Ucraina). Conform ministrului dezvoltării Laszlo Borbely, cele 18 milioane de euro alocate programului sunt insuficiente pentru a putea susține proiecte de amploare, având în vedere importanța strategică a zonei. „Sinergia Mării Negre este foarte importantă pentru noi și vom cere mai multe fonduri de la Comisia Europeană”, spune el.

În ceea ce privește Programul de Cooperare Transnațională din Sud-Estul Europei, cele două state au posibilitatea să dezvolte proiecte în domeniul prevenirii riscurilor naturale, managementului apelor și al dezvoltării conexiunilor de transport.

Strategia din turism – gândită pe 20 de ani, finanțată pe cinci ani din bani europeni

Banii europeni vor acoperi proiecte cuprinse în strategia de dezvoltare a turismului românesc doar în primii cinci ani. Cu toate că autoritățile au realizat un Master Plan pe 20 de ani, fondurile alocate de Comisia Europeană pot finanța doar un sfert din strategie. „Din fondurile structurale se pot acoperi majoritatea acțiunilor în primii cinci ani ai strategiei de dezvoltare a turismului, strategie făcută pentru perioada 2007-2026”, au declarat reprezentanții din Ministerul Turismului.

Anda Georgescu

Sumele provin, în cea mai mare parte, din Programul Operațional Regional. Bani sunt destinați, în principal, valorificării patrimoniului cultural și a resurselor naturale cu potențial turistic, îmbunătățirii calității infrastructurii turistice de cazare și agrement, dar și promovării brandului turistic național.

Cea mai mare sumă va veni prin axa prioritară cinci, care vizează dezvoltarea durabilă și promovarea turismului. Propunerea totală de alocare financiară pentru aceasta este de aproximativ 600 de milioane de euro. Se adaugă alte 235 de milioane de euro alocate finanțării zonelor cu potențial turistic care aparțin patrimoniului UNESCO sau patrimoniului cultural național. Beneficiari eligibili sunt reprezentanții administrației publice locale și cen-

trale, asociațiile de dezvoltare inter-comunitară și instituțiile de cult, iar proiectele pot fi depuse în perioada 2007-2013.

Microîntreprinderile, companiile mici și mijlocii și chiar ONG-urile care operează în domeniul turismului vor putea avea contribuția lor în accesarea fondurilor europene. Acestea pot depune proiecte care vizează valorificarea resurselor naturale cu potențial turistic, reabilitarea, modernizarea și extinderea structurilor de cazare și a infrastructurii turistice de agrement sau promovarea pro-

Fondul Social European și Fondul European pentru Dezvoltare Regională în domeniul resurselor umane, protecției mediului și managementului acestora. Operatorii din domeniul turismului vor putea implementa proiecte în cadrul axelor prioritare doi, trei și cinci, care vizează conectarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii, creșterea adaptabilității forței de muncă și a întreprinderilor și promovarea măsurilor active de ocupare.

Prin Programul Operațional Sectorial de Mediu, activitățile din dome-

Turismul românesc, transformat în Master Plan

Master Planul a fost realizat de Organizația Mondială a Turismului și departamentul pentru turism din cadrul Ministerului pentru IMM-uri, Comerț, Turism și Profesii Liberale. El propune o strategie de dezvoltare a turismului românesc pe perioada 2007-2026. Autoritățile urmează să prezinte proiectul, pentru ca apoi acesta să se transforme în lege.

Potrivit formei actuale a Master Planului, programul de dezvoltare regională a turismului trebuie orientat în următoarele direcții: weekend turistic în București – cultură, recreere; circuitul turistic în Transilvania – turism cultural, natură, ecoturism, schi și turism balnear; litoralul Mării Negre – plajă, recreere, turism balnear; Bucovina – turism cultural, ecoturism, natură, schi; Maramureș – turism cultural, natură, ecoturism; și Delta Dunării – natură, ecoturism și turism de recreere.

OMT estimează că numărul turiștilor străini care vor veni în țară va depăși 15 milioane până în 2026, față de 6 milioane înregistrați în 2006. Cei mai mulți turiști – peste 8,6 milioane – vor fi din Uniunea Europeană.

duselor românești. Ele vor avea la dispoziție peste 480 de milioane de euro pentru a-și cofinanța afacerile în domeniu.

Pe lângă POR, turismul beneficiază de alte două programe de finanțare

Proiectele din domeniul turismului pot accesa și fonduri comunitare din

niul turismului vor putea fi finanțate în cadrul Axei patru, care are ca obiective conservarea diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică, precum și asigurarea managementului eficient al ariilor protejate. Scopul acestei axe este de a sprijini conservarea biodiversității și a naturii, prin acțiuni de dezvoltare a cadrului de management pentru ariile prote-

jate, inclusiv pentru siturile Natura 2000. Aceasta include dezvoltarea infrastructurii pentru ariile protejate, activitățile de operare și monitorizare. În situațiile în care sunt avute în

vedere ariile protejate, coordonarea operațiunilor va fi asigurată și cu POR, în ceea ce privește măsurile necesare pentru dezvoltarea turismului și a mediului de afaceri.

Tur ciclistic în jurul Mării Nordului, cu 700.000 de euro de la UE

Turismul pe bicicletă este una dintre cele mai noi și mai „prietenoase” forme de turism, susținut cu finanțări europene de mulți ani, ca alternativă ecologică la turismul clasic.

George Florea

Șase țări riverane Mării Nordului și-au unit forțele, în 1998, și au întocmit un proiect comun, prin care își propuneau să realizeze infrastructura necesară dezvoltării acestei activități recreative, a cărei popularitate este într-o continuă creștere în țările nordice. Proiectul North Sea Cycle Route, cu o lungime totală de 6.000 de kilometri, a fost dezvoltat cu ajutorul

Programului INTERREG III B North Sea Region al Comisiei Europene, care a finanțat jumătate din valoarea totală, de 770.960 de euro. Germania, Danemarca, Norvegia, Olanda, Marea Britanie și Suedia sunt cele șase țări care au demarat proiectul prin care s-a realizat un circuit continuu de-a lungul coastelor Mării Nordului. În circuit sunt incluse și câteva legături cu feribotul.

Parteneri în dezvoltarea ineditului proiect sunt numeroase autorități locale și regionale, birouri turistice, agenții turistice și organizații nonguvernamentale din cele șase țări, efortul logistic pentru realizarea unei poziții comune fiind considerabil.

Două sunt motivele care au stat la baza elaborării acestui proiect. Primul a fost necesitatea dezvoltării unei alternative ecologice la turismul clasic, iar ciclismul a fost văzut drept soluția ideală. Al doilea motiv ține de popularitatea crescândă a acestei forme de recreere în rândul europenilor.

„Efecte colaterale”: locuri de muncă și turism cultural

Prognosticele realizate la acea dată în sectorul turistic au demonstrat că va exista o creștere puternică a numărului de „consumatori” ai acestui tip de turism, relevantă și de evoluția ascendentă a numărului de biciclete cumpărate.

Lansat în 1998, proiectul transnațional include și câteva legături cu feribotul, pentru a asigura o rută continuă în jurul Mării Nordului. Printre avantajele așteptate de la acest circuit, se

numărau crearea și menținerea de noi locuri de muncă, precum și promovarea unor activități legate de turismul cultural.

Inițiativa a debutat cu un studiu de fezabilitate care a luat în calcul toate legăturile cu feribotul

existente, astfel încât să poată fi definitivată ruta pe uscat. Odată aceste informații adunate, partenerii au aprobat, în mai 1999, o strategie bazată pe ideea că o promovare internațională a proiectului este făcută mai eficient decât promovarea separat de către fiecare partener.

Turul ciclistic al Mării Nordului se bazează, în cea mai mare parte, pe trasee deja existente în momentul realizării proiectului. „Croazierele” pe bicicletă au început efectiv în anul 2000, iar în 2001 a avut loc o cursă care a marcat oficial deschiderea circuitului. Cursa a

început în Hamburg (Germania) și s-a încheiat în orașul scoțian Aberdeen.

Promovarea proiectului

Inițial, Turul ciclistic al Mării Nordului a fost promovat printr-o broșură publicată în șase limbi (daneză, engleză, germană, olandeză, norvegiană și suedeză), care include o hartă completă a turului și un manual cu informații despre itinerariu și atracțiile sale turistice. De asemenea, a fost realizat și un site, la adresa www.northsea-cycle.com, unde se poate găsi un calendar al acțiunilor de promovare, precum și informații detaliate despre atracțiile acestui tur. Pe site, există un forum de discuții între

cicliști și o secțiune dedicată sfaturilor pentru cei care se încumetă să plece la drum pe două roți. Ca o curiozitate, turul a intrat în ediția londoneză a Cărții Recordurilor, fiind considerat cea mai lungă rută ciclistică din lume.

Cercetarea și dezvoltarea din România așteaptă sprijin european

Comparativ cu media europeană, în România, finanțările publice și private alocate cercetării și dezvoltării au avut, în general, un nivel destul de scăzut, anul trecut fondurile publice reprezentând doar 0,33% din PIB. Autoritățile române speră ca statutul de țară membră a Uniunii și banii care vor veni în perioada următoare să reducă din diferența constatată la nivelul cheltuielilor alocate acestui sector.

Adrian Vasilache

Unul dintre pilonii de bază ai Strategiei Lisabona, domeniul cercetării și dezvoltării, reprezintă o grea provocare la nivelul întregii Uniuni Europene, rezultatele activităților din acest sector fiind în strânsă legătură cu capitalul uman angajat.

În România, finanțările publice pentru cercetare și dezvoltare (C&D) au atins anul trecut nivelul de 0,33% din PIB, iar politica națională țintește ca nivelul cheltuielilor din acest sector să ajungă la 1% din PIB până în anul 2010. Personalul C&D este în ușoară creștere, însă salariile mici, infrastructura învechită, ca și oportunitățile oferite de programele de cercetare ale altor țări au dus la o creștere a mediei de vârstă, în prezent aproximativ 50% dintre cercetătorii români având peste 45 de ani.

Finanțări prin POS CCE

Unul dintre programele de finanțare pentru acest sector este Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE). În cadrul acestuia, Axa prioritară II este destinată cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării pentru

Foto: europa.eu

competitivitate, fiind divizată în trei domenii majore de intervenție.

Unul dintre acestea este cercetarea în parteneriat între universități/institute de cercetare și întreprinderi, în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie. Pe lângă proiectele în parteneriat, mai pot primi finanțare și proiectele C&D de înalt nivel științific, la care vor participa specialiști din străinătate. În primul caz, valoarea maximă a finanțării acordate unui proiect este de două milioane lei. În cadrul celei de-a doua operațiuni, un proiect poate primi o finanțare maximă de patru milioane lei. Proiectele vor putea fi lansate în 2008, 2010 și 2012.

Un alt domeniu major este cel al investițiilor în infrastructura C&D și dezvoltarea capacității administrative pentru cele mai performante universități și instituții de C&D publice. Aici pot fi finanțate **patru operațiuni**: dezvoltarea și crearea de noi infra-

structuri C&D, dezvoltarea de poli de excelență, dezvoltarea unor rețele de centre C&D, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil, precum și întărirea capacității administrative.

În cazul primei operațiuni, valoarea maximă a finanțării pentru un proiect mic se situează între 2 și 9,5 milioane lei, în timp ce pentru un proiect mare finanțarea este cuprinsă între 9,5 și 65 milioane lei. Cererile pentru astfel de proiecte se vor lansa în 2007, 2009 și 2011. Un proiect axat pe dezvoltarea de poli de excelență poate primi o finanțare maximă de 15 milioane lei (nu mai mult de echivalentul a cinci milioane euro). Cererile vor putea fi depuse în 2009 și 2011. Finanțarea unui proiect aparținând celei de-a treia operațiuni poate atinge maximum 1,5 milioane lei. Nu în ultimul rând, valoarea maximă a finanțării pentru un proiect

care urmărește întărirea capacității administrative este de 300.000 lei. Cererile pentru proiecte aparținând acestor două operațiuni vor putea fi lansate în 2008 și 2011.

Ultimul domeniu major aparținând acestei axe este acela al accesului întreprinderilor la activități C&D. Aici, pot fi finanțate trei operațiuni. Cea dintâi are ca obiectiv sprijinirea creării spin-off-urilor (activități economice dezvoltate separat în cadrul unei întreprinderi) și dezvoltării start-up-urilor (întreprinderi nou-înființate) inovative. Un proiect în această direcție poate primi o finanțare de cel mult 600.000 lei. O altă operațiune finanțată este aceea a dezvoltării infrastructurii C&D a întreprinderilor. Aici, proiectelor de mici dimensiuni li se poate acorda o sumă cuprinsă între 1 și 9,5 milioane lei, în timp ce valoarea maximă acordată proiectelor mari se situează între 9,5 și 30 milioane lei.

Cea din urmă operațiune finanțată este promovarea inovării în cadrul firmelor. Valoarea maximă pentru un astfel de proiect poate atinge patru milioane lei. Proiectele aferente primei operațiuni vor putea fi lansate în acest an, iar pentru operațiunile 2 și 3 cererile se vor lansa anual, începând cu 2008, în limita fondurilor disponibile.

Interes mare pentru programe doctorale și postdoctorale

Al doilea program de finanțare de care va beneficia acest sector este Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Axa prioritară I: educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere. Unul dintre domeniile majore care se încadrează aici este acela al programelor doctorale și postdoctorale în sprijinul cercetării.

Trei operațiuni vor primi finanțare în cadrul Axei prioritare I a acestui program. Prima se referă la consolidarea sistemului național de studii doctorale și postdoctorale, inclusiv sprijin pentru rețele între universități, centre de cercetare și întreprinderi. A doua urmărește dezvoltarea conținuturilor inovative, inclusiv prin dezvoltarea abilităților manageriale ale cercetătorilor. Cea de-a treia operațiune finanțată vizează participarea la programe doctorale și la activități de cercetare postdoctorală, inclusiv prin dezvoltarea cooperării transnaționale și a mobilității. Pentru toate aceste operațiuni, pot fi depuse proiecte strategice și proiecte de grant, valoarea finanțării situându-se între 1,5 și 5 milioane lei pentru proiectele strategice și între 150.000 și 1,5 milioane lei pentru proiectele de grant.

Profesorii români au dat de gustul educației permanente

Învățământul continuu se numără, fără îndoială, printre punctele-cheie ale politicilor europene de dezvoltare. În acest sens se desfășoară programe specifice, care încearcă să ajute profesioniștii din toate domeniile să se adapteze la noile cerințe care apar odată cu evoluția pieței muncii și a sistemelor de învățământ.

Adrian Vasilache

Învățământul continuu presupune instruirea în toate etapele vieții, sub diferite forme și într-o multitudine de domenii. El este, potrivit Comisiei Europene, un element central nu numai pentru încurajarea concurenței în UE și sporirea nivelului de ocupare a populației, ci și pentru incluziunea socială, dezvoltarea personală și implicarea cetățenilor Uniunii în treburile comunităților din care fac parte. Conform CE, acest proces presupune investiții sporite în oameni, promovarea cunoașterii, dezvoltarea de oportunități și adaptarea la era digitală, iar sistemele de educație au un rol esențial în eforturile ca acest ideal, promovat prin Agenda de la Lisabona, să devină o realitate.

Pentru toate acestea, nu este nevoie de resurse financiare foarte mari, iar proiecte de învățământ continuu se desfășoară și în România, prin diverse programe finanțate inclusiv prin fonduri PHARE.

Un exemplu este cel oferit de doi profesori de la Școala nr. 113 din București, care și-au făcut

curaj și au plecat, anul trecut, prin programul Socrates, în Lisabona și, respectiv, Londra, cu scopul de a-și îmbogăți cunoștințele. Întorși în țară, ei întocmesc proiecte de parteneriat școlar și se pregătesc pentru accesarea fondurilor structurale.

Anul trecut, Marilena Stroescu, director al Școlii nr. 113 din București, și Zina Bujor, profesor de limbi străine în cadrul aceleiași instituții, au plecat prin programul Socrates, Acțiunea Comenius 2.2.C de formare continuă, la Lisabona și respectiv Londra, în scopul perfecționării studiilor. Cursurile au avut durata de șapte și respectiv 12 zile.

„Neavând experiență în acest sens, îți pui problema: de ce să aplic? Că s-ar putea să nu

obțin banii! Reticența în ceea ce privește aplicarea pentru finanțare este principalul obstacol”, explică Marilena Stroescu.

Comparativ cu obiectivul propus, costurile unui astfel de proiect pot fi deosebit de mici. În cazul programului de o săptămână, valoarea acestuia a fost de 1.500 euro, din care 690 euro proveniți din fonduri Socrates prin Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDFP) și 810 euro prin fonduri PHARE.

Experiența „de afară” aduce în țară proiecte de parteneriat

Unul dintre obiectivele programului a fost uniformizarea principiilor manageriale la nivel UE, fără a se pierde specificul educațional al fiecărei țări. Pentru că vin oameni din multe țări, cursurile constituie un bun prilej de a stabili contacte cu cadre didactice, directori, inspectori din alte țări, persoane cu care se pot apoi implementa proiecte comune.

„Acum ne pregătim să aplicăm pentru un proiect de parteneriat cu școli din Grecia, Finlanda și Germania. Vorbim pe internet și încercăm să găsim o temă comună pentru alcătuirea planului de activități. Dacă tema prezintă interes, Agenția Națională ne va acorda fondurile necesare, care, la fel, au o componentă PHARE”, a mai precizat Stroescu.

În urmă cu trei ani de zile, școala cu clasele I-VIII din sectorul 4 al Capitalei a mai câștigat

finanțare pentru un astfel de proiect de parteneriat cu școli din Cehia și Germania. Proiectul, în valoare de 9.000 de euro și având tema „Religie și non-religie în Europa modernă”, s-a desfășurat pe o perioadă de trei ani.

Profesorii se pregătesc pentru accesarea fondurilor structurale

Pe lângă reticența în aplicarea pentru finanțare, directoarea școlii din Capitală identifică drept o altă mare problemă necunoașterea unei limbi străine.

„Sunt cadre didactice care au o anumită vârstă, ar putea câștiga o astfel de finanțare datorită experienței și rezultatelor obținute dar nu știu limbi străine”, spune Stroescu.

Directoarea școlii, profesoară de matematică, nu intenționează să se limiteze la experiența dobândită prin plecarea într-o țară străină și la schimbul de idei cu alți profesori. Revenită în România, a identificat, în cadrul instituției pe care o conduce, colegi cu care să facă o echipă de management al proiectelor și care urmează deja cursurile de pregătire organizate de către Organismul Intermediar Regional pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU), în vederea accesării fondurilor structurale. Cât privește Programul sectorial Comenius și educația permanentă, un alt profesor de matematică din cadrul acestei școli va pleca în acest an la Roma.

Unele proiecte pentru accesarea fondurilor europene alocate dezvoltării rurale se pot depune de la sfârșitul lunii octombrie, conform Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Acest lucru este valabil pentru trei măsuri prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală: modernizarea fermelor, creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere și renovarea satelor.

Claudia **Pirvoiu**

Grupurile de producători, cooperativele și asociațiile cu personalitate juridică pot primi, prin Măsura 121 privind modernizarea exploatațiilor agricole, sprijin pentru investițiile orien-

Cine are prioritate la fondurile pentru dezvoltare rurală

tate către dotarea cu utilaje și echipamente performante, către adaptarea construcțiilor agricole la standardele comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Prioritare, în acest caz, sunt proiectele privind fermele ecologice, sectoarele de legume, fructe, struguri de vin și orez, precum și proiectele ce vizează sectorul de creștere a animalelor.

În cadrul acestei măsuri, sunt disponibile, între altele, fonduri pentru construirea sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, modernizarea infrastructurii interne, construirea sau modernizarea fermelor de vaci de lapte care se încadrează în sistemul european al cotei de lapte sau construirea sau modernizarea serelor, achiziționarea de utilaje agricole noi.

Pentru această măsură, cheltuiala publică se va ridica, în perioada 2007-2013, la circa 674 milioane de euro, din care 20% reprezintă contribuția națională și 80% cea europeană. Plafonul maxim al sprijinului public nerambursabil este de 1.000.000 euro. Pentru un proiect care include și investiții vizând obținerea de energie electrică regenerabilă, plafonul se ridică la 1.500.000 euro.

Măsura 123 privind creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere

Prin această măsură sprijinul se acordă pentru realizarea de investiții corporale (ce țin de infrastructură) și necorporale (ce țin de managementul calității, siguranța și tehnologii) în cadrul unităților pentru procesarea și marketingul produselor agricole care procesează materii prime. Măsura se adresează sectoarelor laptelui, cărnii, cerealelor, legumelor, nutrețurilor, vinului, semințelor oleaginoase, plantelor textile, zahărului, mierii de albine, lemnoaselor și fructelor de pădure. Bani pot fi folosiți pentru dezvoltarea de noi produse, procese și tehnologii; promovarea investițiilor pentru utilizarea energiei din surse regenerabile; adaptarea la cerințele pieței; promovarea investițiilor pentru producerea biocombustibililor; promovarea de investiții pentru respectarea standardelor comunitare; creșterea productivității muncii în sectorul agro-alimentar; aplicarea măsurilor de protecția mediului și creșterea numărului de locuri de muncă și a siguranței la locul de muncă. De asemenea, în domeniul forestier, sprijinul mai poate fi uti-

lizat pentru investiții în scopul obținerii de combustibil ecologic din biomasă forestieră.

În cadrul acestei măsuri, sunt sprijinite prioritare microîntreprinderile, unitățile de lapte și carne, precum și unitățile de colectare, depozitare și refrigerare a produselor agricole. Sprijinul public nerambursabil reprezintă 80% contribuție comunitară și 20% contribuție națională. Un quantum de 50% din valoarea eligibilă a investiției și un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 750.000 de euro se acordă microîntreprinderilor și unităților de colectare, depozitare și refrigerare a produselor agricole deținute de asociații cu personalitate juridică, cooperative și grupuri de producători. Un quantum de 50% din valoarea eligibilă și un plafon maxim de 2.000.000 euro se acordă unităților din sectoarele de lapte și carne. De asemenea, un quantum de 45% din valoarea eligibilă și un plafon maxim de 2.000.000 euro se acordă întreprinderilor mici și mijlocii, indiferent de sectorul de producție. Pentru această măsură cheltuiala publică va reprezenta, în perioada 2007-2013, circa un miliard de euro.

(continuare în numărul următor)

Detalii despre axele prioritare ale PNDR

Axa 1 – Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier (45%)

- se pot înființa și moderniza exploatații agricole și unități de procesare a produselor agricole
- modernizarea infrastructurii agricole și silvice (modernizare drumuri de acces, corectare de torenți situați în fondul forestier)
- sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri (investiții în achiziție de animale, de utilaje agricole, achiziție de sămânță certificată, construcție de locuințe)
- sprijinirea fermelor de semisubzistență (sprijin pentru îmbunătățirea managementului exploatației, prin diversificarea producției și utilizarea eficientă a factorilor de producție)

Axa 2 – Îmbunătățirea mediului în spațiul rural (25%)

- sprijin pentru zonele defavorizate natural (zona montană)
- sprijin pe suprafață pentru agro-mediu (pajiști, agricultură ecologică)
- sprijin pentru prima împădurire a terenului agricol și neagricol

Axa 3 – Îmbunătățirea calității vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale (30%)

- investiții pentru dezvoltarea de activități non-agricole (frizerii, grădinițe, cabinete veterinare)
- investiții pentru renovarea satelor (drumuri comunale, fațade de clădiri, amenajarea centrului civic, conservarea patrimoniului rural)
- investiții pentru înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi (cu până în zece angajați)

Axa 4 LEADER (2,5%)

- implementarea de strategii de dezvoltare locală, organizate după principiul participării la nivel de decizie a trei tipuri de actori: publici, privați, ONG-uri
- va implementa măsuri cuprinse în Axele I și III

Anda **Georgescu**

Premieră săsească: proiect SAPARD pe biodiversitate

Satele săsești din Transilvania păstrează, încă, un peisaj rural dispărut în mare parte din Europa. În plus, biodiversitatea ridicată a locului și interesul pentru noi surse de venit au făcut posibilă finanțarea cu bani europeni a fermierilor din zonă, prin Măsura Sapard 3.3, prima măsură de agro-mediu din România.

Camelia **Moga**

Un exemplu în acest sens este comuna Saschiz din județul Mureș, care, cu ajutorul primarului și al Fundației locale Adept, a reușit anul trecut să demareze, în premieră pentru România, un proiect specific pentru fânețe și pășuni, pe Măsura Sapard 3.3. Comuna este situată în zona Sighișoara-Târnava Mare, renumită pentru pădurile și pajiștile bogate în flori și animale sălbatice. Deși pentru Măsura Sapard 3.3 fusese propus ca proiect-pilot pentru finanțare doar Parcul Retezat, membrii Adept și primarul comunei, susținuți cu dovezi de către specialiști români și englezi, au reușit să-i convingă pe gestionarii fondurilor Sapard 3.3 că biodiversitatea locului merită conservată cu bani de la UE.

Ce presupune un proiect Sapard 3.3

Sapard 3.3 este prima măsură de agro-mediu din România prin care

fermierii sunt ajutați cu bani europeni să păstreze managementul tradițional al pajiștilor, pășunilor și fânețelor. Însă, proiectele depuse au și câteva reguli specifice. Între altele, fânețele trebuie cosite cel puțin o dată pe an, după 15 iunie, și este interzisă folosirea substanțelor chimice. „Nu știu dacă se poate numi noroc, dar oamenii sunt săraci și nu au bani de chimicale”, spune Cristi Gherghiceanu, directorul executiv al Fundației Adept. Pe scurt, măsura 3.3 presupune o finanțare de 95 euro pe hectar, într-un an, fără fonduri locale de pornire. Potrivit primarului din Saschiz, Ovidiu Șoaita, pentru următorii cinci ani au obținut deja o finanțare de 800.000

euro, iar primii bani vor ajunge în buzunarele fermierilor cel târziu în luna noiembrie.

Beneficiile fermierilor sunt multiple

„Localnicii au nevoie de astfel de proiecte dacă vrem să păstrăm biodiversitatea în zonă. Oamenii vor să vadă beneficii care să acopere diferențele rezultate dintre agricultura tradițională extensivă și agricultura intensivă”, spune Gherghiceanu. Și primarul din Saschiz este mulțumit că tinerii din sate au acum o nouă sursă de venit, iar unii dintre ei nu vor mai fi nevoiți să plece la muncă în afară.

Străinii sunt interesați de România, în mod particular de Transilvania

Pe lângă banii din fondurile UE, micii producători ai comunei pot folosi avantajul biodiversității ridicate a locului și pentru promovarea agroturismului și a produselor tradiționale. Mai mult, accesarea măsurilor de agro-mediu poate fi un prim pas spre coversia către agricultura ecologică, explică Gherghiceanu.

Potrivit lui John Akeroyd, un renumit botanist englez, zona ar putea atrage, în 25 de ani, la fel de mulți vizitatori cum au, în prezent, sate cu profil similar din Italia, Grecia și Spania. „Dacă în Anglia te poți plimba doar un sfert de oră pe dealuri cu fânețe, iar în Polonia vreo jumătate de oră, în România ai ocazia să te plimbi cincisprezece ore numai prin fânețe, fără să se termine”, spune Akeroyd.

Străinilor le place să vină aici în vacanțe, afirmă și Nat Page, unul dintre fondatorii Fundației Adept. „Dar nu mă aștept să vină prea mulți care să petreacă timp aici și să se implice în proiecte. Însă viitorul nu este al nostru, al străinilor, pentru extinderea acestor proiecte, ci este de datoria românilor să facă acest lucru”, spune el.

„Ajutăm oamenii să aplice pentru fonduri, nu doar să cheltuiască acești bani”. Și, mai mult, este important ca oamenii să învețe să fie flexibili. Să fii

flexibil înseamnă să fii în stare să cheltuiști toți acești bani”, explică el.

Multe avantaje, dar obținute cu greu

Oamenii de rând nu prea au acces la informații și nici nu știu cui să se adreseze pentru programele de finanțare, arată Cristi Gherghiceanu. Mai mult, au fost obișnuiți să se întâmpere totuși de sus în jos. „Nu au încredere și nici curajul să încerce”, arată el.

„Nu poți să-i ceri unui țăran să-ți scrie un CD, când el n-a văzut în viața lui un calculator”, comentează situația și Johann Schasser, cel mai tânăr sas din Saschiz. „Sunt foarte multe acte de completat, ceea ce a făcut ca mulți fermieri să renunțe”, spune Johann. A dat și el o mână de ajutor la scrierea dosarelor, însă lipsa de flexibilitate a autorităților și faptul că în zonă lumea nu prea are acte de proprietate le-au dat mari bătăi de cap, spune el.

„Am fost singurii din țară care am aplicat pe această măsură și ni s-a creat cale liberă pentru discuții cu cei de la București. Fapt ce a făcut ca noile măsuri de agro-mediu să arate mult mai bine și să fie mai ușor de finalizat”, explică Gherghiceanu.

„Când prezint acest model și în alte zone, toți întrebă ce se ascunde în spatele lui. S-a tot vorbit 15 ani și, dintr-odată, se întâmplă ceva concret, și asta sperie un pic”, conchide el.

DICȚIONAR

Termeni generali

Alocație Financiară Nerambursabilă (AFN) – partea din bugetul unui proiect suportată din surse publice (de la bugetul Uniunii Europene și de la bugetul României). În limbajul curent, se mai folosește și noțiunea de grant. În înțelesul proiectelor finanțate din Fonduri Structurale și de Coeziune, bugetul proiectului se referă doar la cheltuielile eligibile.

Cofinanțare – partea din bugetul unui proiect suportată de beneficiarul de finanțare.

Bugetul proiectului

Rambursare – transfer financiar de la Autoritatea de Certificare și Plată (direct sau prin intermediul autorităților de management sau al organismelor intermediare) la beneficiar, pentru cheltuielile efectuate în cadrul proiectului. Pentru aceasta se mai poate folosi și noțiunea de decontare.

Cerere de rambursare – document financiar, întocmit de beneficiarul finanțării și transmis autorităților competente, în vederea recuperării sumelor de bani cheltuite în cadrul proiectului.

Alocări – sumele de bani alocate de la bugetul Uniunii Europene spre a fi cheltuite de către statele membre, respectiv de către diversele categorii de beneficiari, prin proiectele pe care le realizează.

Contractări – sumele de bani aprobate de autoritățile competente pentru proiectele realizate de diversele categorii de beneficiari.

Plăți – sumele efectiv și în mod corect cheltuite de către beneficiarii de finanțare și rambursate acestora de către Autoritatea de Certificare și Plată.

Rolul consultanților în creșterea capacității de absorbție a fondurilor structurale

Capacitatea de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune în România depinde de patru factori esențiali pentru procesul gestionării și cheltuirii banilor. Aceștia țin atât de solicitanți, cât și de instituțiile publice implicate în managementul fondurilor europene. Firmele de consultanță au un rol important în toate etapele acestui proces.

Ciprian Nicolae

Cei patru factori esențiali pentru accesarea și cheltuirea finanțării UE sunt: capacitatea beneficiarilor de a pregăti și implemen-

ta proiecte, capacitatea pieței de a realiza bunurile, serviciile și lucrările ce urmează a fi achiziționate în cadrul proiectelor, capacitatea de cofinanțare a proiectelor de către beneficiari (inclusiv existența unui sistem bancar flexibil, care să sprijine beneficiarii prin credite) și capacitatea structurilor instituționale și administrative desemnate a gestiona procesul de accesare a acestor fonduri.

Consultanții specializați în accesarea Fondurilor Structurale și de Coeziune se pot implica în dezvoltarea tuturor factorilor menționați, însă cu precădere în ceea ce privește capacitatea beneficiarilor de a pregăti și implementa pro-

iecte. Aceasta se poate face atât în mod direct, cât și indirect.

În mod direct, consultanții se pot implica în pregătirea dosarelor de finanțare pe care doresc să le depună beneficiarii. Aceasta poate consta în pregătirea cererii de finanțare, a diverse studii și analize (studiu de fezabilitate, analize economico-financiare, planuri de afaceri etc.), precum și în sprijinirea beneficiarului în vederea obținerii tuturor certificatelor și avizelor necesare.

De asemenea, consultanții pot participa efectiv la implementarea proiectelor, oferind sprijin pentru organizarea și derularea procedurilor de achiziții publice, pentru pregătirea documentelor

financiare și nonfinanciare ale proiectului și a vizitelor de monitorizare și evaluare pe care le pot primi beneficiarii.

Indirect, consultanții pot crea competențe de pregătire și implementare de proiecte prin derularea de cursuri pentru beneficiarii de finanțare. În ceea ce privește contribuția consultanților la ceilalți trei factori de care depinde capacitatea de absorbție (piața de bunuri, servicii și/sau lucrări; asigurarea cofinanțării; cadrul instituțional), aceasta constă în special în recomandările pe care le pot adresa autorităților și instituțiilor responsabile de gestionarea Fondurilor Structurale și de Coeziune în România.

Detalii despre Autoritatea de certificare și plată

Gabriela Gongorici

Pentru perioada 2007-2013, fiecare stat membru al Uniunii Europene – deci și România – este obligat să își desemneze o entitate care să joace rolul de „administrator financiar” în utilizarea Fondurilor Structurale și de Coeziune. Această entitate, denumită „Autoritatea de Certificare și Plată”: în Regulamentul Consiliului Uniunii Europene nr. 1083/2006 – are următoarele atribuții:

■ verifică documentele financiare transmise de beneficiari spre rambursarea cheltuielilor efectuate în cadrul proiectelor

■ dă „bun de plată” pe cererile de rambursare a cheltuielilor și efectuează plăți către beneficiari (fie direct, în cazul proiectelor mari, cum ar fi cele finanțate din programele operaționale de Mediu și Transporturi; fie indirect, prin intermediul unităților de plată din cadrul autorităților de management sau organismelor intermediare)

■ dacă este necesar, efectuează verificări pe teren

■ transmite cereri de plată spre decontare la Comisia Europeană.

În România, Autoritatea de Certificare și Plată a fost desemnată în cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor, la nivelul Fondului Național. Aceasta își exercită atribuțiile pentru toate cele trei Fonduri Structurale și de Coeziune de care va beneficia România, adică pentru toate programele operaționale elaborate pentru perioada 2007-2013.

Bani europeni pentru deschiderea unui cămin de bătrâni sau a unui showroom auto?

Oportunitatea accesării fondurilor structurale a aprins spiritele întreprinzătorilor români și nu numai, însă drumul de la idee la practică nu este tocmai facil. Cum poate fi finanțată înființarea unui cămin de bătrâni privat, în condițiile în care întreprinzătorul deține un spațiu generos, plasat excelent, sau cum poate un service auto să-și extindă serviciile până la crearea unui showroom, sunt doar câteva dintre întrebările la care consultantii euROpeanului au oferit răspunsuri.

Adrian Vasilache

Cel care a formulat prima dintre aceste întrebări încerca să afle dacă se poate beneficia de fonduri europene pentru înființarea unui cămin de bătrâni. Solicitarea a fost formulată astfel: „Doresc să fac un cămin de bătrâni privat – șase camere – 11 locuri. Casa este într-o stațiune balneară. Vă rog să-mi dați toate informațiile necesare acestei proceduri”. Răspunsul a fost oferit de către Ciprian Nicolae, consultant în cadrul companiei ConsTrain. „Pentru realizarea unui astfel de cămin, vă recomandăm Programul Operațional pentru Dezvoltare Rurală, măsura 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”,

domeniul „Crearea și dezvoltarea serviciilor de bază pentru populația rurală”, acțiunea „Investiții noi în infrastructura socială și dotarea aferentă pentru centre de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale”. Nicolae a precizat că o condiție esențială pentru îndeplinirea acestui proiect este aceea ca respectivul cămin de bătrâni să fie realizat în mediul rural. Nu în ultimul rând, este foarte important de știut că finanțarea poate fi primită numai de către un consiliu local sau o asociație de dezvoltare intercomunitară, conform legislației naționale în vigoare, sau de către o organizație non-guvernamentală (ONG), așezământ cultural sau instituție de cult, definite conform legislației naționale în vigoare. Nicolae a mai precizat că alte detalii pot fi găsite în Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), paginile 194-200, care este disponibil spre consultare pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (www.mapam.ro).

O altă solicitare transmisă consultantilor ConsTrain, în luna august a acestui an, pune în discuție cazul unei mici întreprinderi a cărei activitate prezentă era aceea de service auto. Întrebarea concretă: „Sunt o întreprindere mică și desfășor în prezent activitate de service auto. Aș dori să fac o investiție nouă constând în showroom auto, birouri și service auto în cadrul aceluiași proiect. Pe ce program al fondurilor structurale pot să accesez o finanțare și în ce mod?” Consultantii au furnizat un răspuns în acest sens. „Pentru întreprinderi mici care activează în mediul urban, există finanțare în special pe producție, standarde de calitate, cercetare-dezvoltare, IT ș.a. Programul Operațional Sectorial care asigură finanțarea este „Creșterea Competitivității Economice”. În acest program nu se prevede însă finanțarea unor proiecte care să includă ceea ce ați menționat dumneavoastră.

Dacă erați microîntreprindere (potrivit Legii nr. 346/2004, microîntreprinderile au mai puțin de 10 angajați și cifră de afaceri de maximum două milioane euro), cu activitate desfășurată pe Cod CAEN 5020 „Întreținerea și repararea autovehiculelor”, ați fi putut solicita finanțare în cadrul Programului Operațional Regional (POR), Axa 4, domeniul 4.3 „Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor”. Pe de altă parte, dacă vă derulați activitatea în mediul rural, atunci ați putea încerca obținerea unei finanțări din Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), măsura „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”. Atenție! PNDR este în curs de finalizare, aprobarea lui de către Comisia Europeană preconizându-se spre finele acestui an. De aceea, documentul existent în prezent pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (www.mapam.ro) ar putea suferi modificări”.

Notă: euROpeanul vă invită să adresați întrebări despre aspectele care vă interesează, legate de accesarea fondurilor europene. Consultantii colaboratori ai euROpeanului și experți din cadrul autorităților de resort vă vor răspunde cu toate informațiile disponibile. Ne puteți adresa întrebări prin adresa de e-mail europeanul@chelgate.ro și la telefon 021/410.21.10.

ANALIZĂ DE OPINIE

Radu Ghețea

„Este nevoie de voința de a face ceva și de spirit întreprinzător”

(urmăre din pagina 1)

În vederea asigurării cofinanțării proiectelor de investiții care beneficiază de fonduri europene, solicitanții de credite (IMM-uri, administrații publice locale) care au contractat credite de la bănci sunt pregătiți și pentru contractarea de credite în vederea cofinanțării proiectelor, deoarece au întrunit condițiile de eligibilitate bancară. Pentru a nu întâmpina probleme în asigurarea cofinanțării, beneficiarii trebuie să se prezinte la bănci pentru a afla dacă întrunesc sau nu condițiile de eligibilitate. Rata și dobânda creditului trebuie să fie suportabile pentru solicitant, astfel încât fluxul de numerar și indicatorii economico-financiar să demonstreze viabilitatea proiectului pe toată perioada programului de investiție. Capacitatea administrativă de absorbție a fondurilor postaderare nu se situează încă la un nivel suficient, existând multe și serioase slăbiciuni, care trebuie, însă, rezolvate cât mai rapid. Există senzația unei oarecare lipse de autoritate și de coordonare a procesului de pregătire pentru administrarea fondurilor. Este nevoie doar de voința de a face ceva și de spirit întreprinzător. Organizațiile din sistemul bancar românesc au creat deja mecanismele pentru finanțare, dar se confruntă cu lipsa informațiilor definitive cu privire la termene, responsabilitatea și corelările existente între instituțiile guvernamentale implicate în proiectele fondurilor structurale. Banca nu poate definitiva un produs bancar de finanțare, atâta timp cât nu se știe exact care sunt pașii necesari pentru acordarea fondurilor europene. Beneficiarii proiectelor eligibile finanțate din fondurile europene, la care cofinanțarea va fi asigurată prin credit bancar, trebuie să dovedească faptul că au capacitatea de a rambursa creditul contractat, conform graficului stabilit.

Întrebări și răspunsuri despre Fondurile Structurale și de Coeziune

Care sunt sumele maxime de care poate beneficia un IMM?

Dintre întrebările primite de la cititori am selectat-o pe cea trimisă de Liliiana Stan: „Care este limita maximă a împrumutului nerambursabil pe activități pentru IMM-uri?”.

Trebuie menționat, în primul rând, că investițiile IMM-urilor sunt finanțate prin Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice”. Ne vom referi, în cele ce urmează, la dimensiunea grantului. În al doilea rând, limita maximă de finanțare depinde de axa prioritară și domeniul major de intervenție (DMI), astfel:

Axa prioritară 1 – Un sistem inovativ și eco-eficient de producție

DMI 1. Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special a IMM

Operațiunea a – Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile

– Investiții mici pentru IMM-uri: maximum 250.000 euro

- Investiții mari pentru IMM-uri: max. 1,5 mil euro

Operațiunea b – Sprijin pentru achiziționarea serviciilor calificate pentru implementarea standardelor europene

– pentru fiecare certificare sau standard: 10.000 euro

– pentru laboratoare de încercări și etalonări: 100.000 euro.

Operațiunea c – Sprijin pentru accesul la noi piețe și internaționalizare

– proiecte de marketing și promovare și accesul la rețele de afaceri: 30.000 euro

– participarea la târguri internaționale, expoziții și misiuni economice: 200.000 euro:

– Servicii de consultanță: 10.000 euro

DMI 3. – Dezvoltarea unui antreprenoriat sustenabil

– infrastructuri de afaceri: 15 milioane de euro

– pentru întreprinderile incubate: 200.000 euro

– integrarea întreprinderilor în cadrul lanțurilor de furnizori și clusterelor: 200.000 euro.

Axa prioritară 2 – Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare pentru competitivitate

DMI 1. – CD în parteneriat între universități/ institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi, în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie. Valoarea grantului poate varia între 200.000 și un milion de euro

DMI 2. – Investiții pentru infrastructura de CDI

a) Dezvoltarea infrastructurii de CDI existente și crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de cercetare): proiectele mici pot primi între 300.000 și 3 milioane euro, proiectele mari, între 3 și 20 milioane euro

b) Dezvoltarea de poli de excelență: 5 milioane euro

c) Dezvoltarea unor rețele de centre de CDI, coordonate la nivel național și racordate la rețele europene și internaționale de profil (GRID, GEANT): 500.000 euro

d) Întărirea capacității administrative. 50.000 euro

Axa prioritară 3 – Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public

DMI 1 – Susținerea utilizării tehnologiei informației

a) Sprijinirea accesului IMM la internet (broadband) și la servicii conexe: 10.000 euro;

b) Sprijinirea IMM pentru construirea rețelelor broadband și infochioscuri, prin care să fie posibil accesul public la internet prin conexiuni broadband, în special în zonele de eșec al pieței: 1 milion euro

c) Suport pentru autoritățile publice pentru construirea rețelelor broad-

band și infochioscuri, prin care să fie posibil accesul public la internet prin conexiuni broadband, în special în zonele de eșec al pieței: 1 milion euro

d) Sprijin pentru conectarea unităților școlare la internet prin conexiuni de Broadband: 40 milioane euro

DMI 3 – Dezvoltarea e-economiei

a) Sprijin pentru constituirea sistemelor de afaceri ITC și a altor aplicații electronice pentru managementul afacerilor: 300.000 de euro

b) Sprijin pentru dezvoltarea sistemelor de e-comerț (comerț electronic, online) și alte soluții bazate pe internet, pentru eficientizarea afacerilor: 500.000 de euro

Sursa: Prezentare „Dimensiune Grant-uri IMM-uri” Asistența financiară comunitară acordată României – Stat Membru al Uniunii Europene, Implicarea Ministerului Economiei și Finanțelor în gestionarea fondurilor structurale, Programul Operațional Sectorial – Creșterea Competitivității Economice

AGENDĂ

■ **1-2 octombrie**, Lisabona (Portugalia) – Reuniune ministerială pe Justiție și Afaceri Interne

■ **1-5 octombrie** – Cursuri de creștere a capacității de absorbție. Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București

(CCIB) vă invită să participați la nouă serie de cursuri cu tema „Creșterea capacității de absorbție a fondurilor structurale”. 319.01.05, 319.54.41, bogdan.zaval@ccib.ro

■ **1-2 octombrie**, Luxemburg – Reuniune a miniștrilor Transporturilor, Telecomunicațiilor și Energiei

■ **4-5 octombrie**, Ljubljana (Slovenia) – eveniment la nivel transnațional, al cărui scop este facilitarea stabilirii de parteneriate între potențiali beneficiari din cadrul programelor de cooperare transnațională

■ **8 octombrie**, Luxemburg – Eurogroup, consiliul miniștrilor de finanțe din grupul țărilor care au adoptat moneda euro

■ **9 octombrie**, Luxemburg – ECOFIN, consiliul miniștrilor economiei și finanțelor din Uniunea Europeană

■ **10 octombrie**, Bruxelles – conferință de presă a președintelui José Manuel Barroso și a comisarului Joe Borg. Comisia urmă-

rește adoptarea unui pachet legislativ referitor la o nouă politică maritimă.

■ **10 octombrie**, Bruxelles – conferință de presă a vicepreședintelui Comisiei Europene, Gunter Verheugen, și a comisarului Științei și Cercetării, Janez Potočnik. Comisia va lua două decizii importante, care ar urma să sporească potențialul energetic al hidrogenului în Europa

■ **10-11 octombrie** – European Hydrogen and Fuel Cell Review Days 2007

■ **Octombrie** – Lansare licitație deschisă de proiecte: Axa Prioritară 5: „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului” Domeniul Major de Intervenție 5.3 „Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică”.

FOTOGRAFIA EDIȚIEI
- CONCURS -

Comunicarea, cheia modernizării: antenele de satelit au ajuns și în vârful muntelui. (Cabană pe malul lacului Vidraru. Autor: Silvia B.)

În locul fotografiei de mai sus se poate afla una trimisă de tine. Surprinde o imagine sugestivă pe teme europene. Fotografii origi-

nale, revelante pentru tematica propusă, vor fi publicate în paginile ziarului **euROpeanul**, în urma evaluării echipei editoriale. Dintre

fotografiile publicate, una va fi premiata. Așteptam cât mai multe propuneri pe e-mailul redacției: europeanul@chelgate.ro.

Despre diferențe și asemănări între fonduri și destinația sumelor necheluite

Când e vorba de un subiect atât de intens discutat precum Fondurile Structurale și de Coeziune, este inevitabil ca unele dintre lucrurile spuse și scrise să nu conțină inexactități. Noi încercăm să risipim cețea produsă de miturile apărute.

Mit: Fondurile Structurale și de Coeziune sunt nici mai mult, nici mai puțin decât continuatoarele fondurilor de preaderare.

Realitate: Diferențele dintre fondurile europene de dinainte de aderare și cele de după aderare sunt mai numeroase decât asemănările. În primul rând, Fondurile Structurale și de Coeziune sunt mult mai multe decât PHARE, ISPA și Sapard. Atât sumele, cât și diversitatea domeniilor de intervenție sunt mai consistente. Fondurile structurale sunt administrate exclusiv de către autoritățile române, pe când cele de preaderare se distribuiau cu intervenția Delegației Comisiei Europene. Licitațiile pentru proiecte se vor face conform legislației românești de către beneficiarii finanțării, și nu de către ministere. Proiectele cu fonduri

Foto: Royer

structurale vor fi constrânse la o durată de desfășurare mai scurtă, sumele trebuind cheluite în doi sau trei ani, spre deosebire de PHARE unde se putea ajunge la patru ani.

Mit: Fondurile necheluite se întorc la Bruxelles.

Realitate: Într-adevăr, banii europeni necheluiti nu rămân automat României. Dar fondurile neabsorbite într-un anuit an se „reportează” pentru anul următor, fiind din nou disponibile pentru contractare.

Absorbția fondurilor depinde în mare măsură de pregătirea instituțională a administrației române și este normal (după cum se poate vedea din experiența altor state) ca, în primii ani, mecanismele să nu permită rate mari de absorbție. Mai ales în ceea ce privește administrația locală, fondurile reprezintă o mare provocare, pentru că autoritățile nu sunt pregătite să identifice priorități de dezvoltare.

Adrian Lungu

O publicație editată de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor

ISSN: 1842-6093

Adresa:
euROpeanul
str. Dr. Romniceanu nr. 7, sector 5, București
europeanul@chelgate.ro

Un proiect:

Redactor-șef: Ioana Morovan
Secretari generali de redacție:
Costin Ionescu, Adrian Lungu

Redactori: Dragoș Comache, Anda Georgescu, Camelia Moga, Adrian Vasilache, Vlad Tețibașu, Ana-Maria Barbu, Adina Popescu, Liliana Niță

Editori-colaboratori: Cristian Pantazi, Dan Tăpălagă

Consultanți fonduri structurale:
Ciprian Nicolae, Aida Catană

Correspondenți locali: Eugen Măruță (Târgu-Jiu), Oana Burghelă (Iasi), Gabriela Popa (Brăila), Innes Radu, Attila Biro (Cluj)

Editor foto: Dan Popescu

Fotoreporter: Dan Popescu, Petrică Pavel

DTP: Dan-Petru Petrici

Corector: Carmen Lungu

Management proiect:
Manuela Preoteasa, Alexandru Lăzescu

Coordonator proiect: Mirela Meită

Coordonator proiect MDLPL: Iulia Munteanu

Colaboratori din partea MDLPL:

Raluca Stroe, Roxana Savin

Secretariat proiect: Diana Moroiuanu

Tipar: Marinex Print

Partener de conținut:

(www.hotnews.ro)

Notă: opiniile exprimate în „euROpeanul” aparțin echipei redacționale și nu exprimă, în mod necesar, poziția oficială a Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor.

TEST

Cât de multe știi despre fondurile structurale?

Regula N+2 / N+3 are în vedere:

a. Efectuarea angajamentelor de plată asumate pentru anul N, pentru un program de finanțare, până la sfârșitul celui de-al doilea sau al treilea an
b. Efectuarea de plăți, în condiții speciale, de către Comisia Europeană către un stat membru în primii doi, respectiv trei ani de la aderare.

c. Realizarea de controale în privința respectării acordului de finanțare timp de doi sau trei ani de la primirea finanțării.

Programul operațional Asistență Tehnică poate fi accesat:

a. de către toate categoriile de potențiali beneficiari

b. numai de către autoritățile și instituțiile publice implicate în gestionarea fondurilor

c. de către instituții care au în domeniul de activitate „prestarea de servicii de asistență tehnică”

Răspunsuri pentru întrebările din nr. 2:

1. DG Regio (Directoratul General pentru Politică Regională) administrează Fondul European pentru Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune. **2.** Cadru Strategic Național de Referință 2007-2013 pentru România a fost aprobat de Comisia Europeană. **3.** Acordul de finanțare se semnează între beneficiar și Autoritatea de Management / Organismul Intermediar.

Adrian Lungu

Urmăriți numărul viitor pentru a afla răspunsurile corecte.

MDLPL mulțumește pentru sprijinul acordat în distribuirea ziarului **euROpeanul** următorilor parteneri:

CFR Călători, METROREX, Aeroportul Internațional „Henri Coandă”, TAROM, camerele județene de comerț, consiliile județene, prefecturile, ADR-uri, centrele „EUROPA”